

הסנגורית על הלא-נולד: הלוחמת נגד הפלות והתיאורטיקנית הביקורתית

מעין גולדמן

תצלום 1: השימוע הראשון בהצעת "חוק פעימת הלב" (H.B. 125) בקולומבוס, אוהיו, מרץ 2011. במרכז, דוסייה הם מדברת אל ועדת בית הנבחרים; מימין, ג'ולי אבר עורכת בדיקת אולטרה-סאונד בארין ג'וקנר.

צילום: ג'יי לה-פרט (Jay Laprete) לסוכנות Associated Press

* אני מודה מקרב לב לר"ר אורלי לובין שהנחתה בחוכמה את התזה שכתבייתה הובילה למאמר זה. בצורתו הנוכחית, המאמר נהגה במסגרת "ריטריט אקדמי" במנזר האחיות מציון בעין כרם וחב תודה לבית הספר למדעי התרבות באוניברסיטת תל אביב ובפרט לפרופ' מישל קאהן, שיזמה וליוותה את הריטריט ואת המאמרים שנכתבו במסגרתו. כמו כן, אני מודה לעשרת הדוקטורנטים שהשתתפו, קראו את המאמר והעירו את הערותיהם. לבסוף, ברצוני להודות לפרופ' עירן דורפמן שחקירתו ולימודו את שאלת יחסי האני-אחר האירו סוגיות מרכזיות למהלך המאמר.

הקדמה

השימוע הראשון (תצלום 1) בהצעת "חוק פעימת הלב" (H.B. 125) נערך ב-1 במרץ 2011 בקולומבוס, אוהיו. השתתפו בו מי שהוגדרו כפי האקטיביסטית ומייסדת התנועה הימנית-נוצרית Faith2action, ג'נט פולגר פורטר (Porter), "שני העדים הצעירים אי פעם": עוברים בני תשעה ו-15 שבועות, ועדותם נראתה והושמעה באמצעות בדיקת אולטרה-סאונד שבוצעה באולם. "זה היה מפחיד, אבל שמחתי לעשות את זה בתקווה לחולל שינוי בעתידו של תינוק לא-נולד אחד",¹ אמרה ארין גלוקנר, מי שנשאה את העובר הצעיר מבין השניים, זה שעדותו "בקושי היה אפשר לזהותה" (Marshall 2011).

עיקרה של הצעת חוק פעימת הלב² הוא האיסור הגורף על הפלות מרגע זיהוי "פעימת לב עוברית" (FCA) מהשבוע השישי להיריון. נקודת זמן זו הוגדרה לראשונה במחקר גינקולוגי מ-1984 שאיתר "הד זעיר שמהבהב, מבליח או הולם במקצב סדיר"³ ביום ה-42 להתעברות (Cadkin and McAlpin 1984, 499). הצעת החוק מבוססת על דגם חקיקה שנוסח בידי פורטר ושמאז 2011 מופץ באלפיו לבתי נבחרים, ללוביסטים ולקבוצות אינטרסים. בשלוש השנים האחרונות הצעת החוק התקבלה בארבע מדינות, בעידודו של ממשל טראמפ ובהשראת מינויו לבית המשפט העליון. במעמד החתימה עליו במאי 2019 אמר מושל מיזורי הרפובליקני, מייק פרסון: "אנחנו מתייצבים למען החיים, מגינים על בריאות האישה ומסנגרים על הלא-נולד" (Fieldstadt 2019). הסצנה מאולם השימוע היא כעין פיגורציה דרמטית של הביטוי הזה – ביטוי שהתמצק בשיח מעודד החיים (pro-life)⁵ האמריקני לכדי זהות ועמדה הצהרתיים – הסנגוריה על הלא-נולד.

במאמר זה אבקש להתמודד עם האתגר שמציב בפניי חוק פעימת הלב בעזרת התוודעות לפיגורה שאני מכנה בהשראת פורטר ותומכיה "הסנגורית על הלא-נולד". אמנם הפיגורה לובשת צורה ברשת דחוסה של סמכות דתית, רגולציה רפואית, התפתחויות טכנולוגיות ואסטרטגיות פוליטיות, אך איננה מוגבלת אליהן. אין בכוונתי לשרטט גנאלוגיה של חוקי

- 1 את מרבית הציטוטים במאמר זה תרגמתי אני, אלא אם כן צוין אחרת.
- 2 לפי סעיפים (C)(1) ו-(D)(2) בהצעת החוק (H.B. 125 (Ohio 2011), על הרופא/ה לבצע בדיקה לאיתור פעימת לב בכל נבדקת וכן ליידעה בכתב על התוצאה. לפי סעיף (D)(4) אם פעימה מזוהה, אין לבצע הפלה. הפרת החוק כרוכה בענישה – קנס או עונש מאסר.
- 3 תודה למתרגם תומר בן-אהרון על עזרתו בתרגום הנוסח המקורי: "[...] a tiny blinking, flashing, and/or rocking echo with a regular rhythm".
- 4 הכוונה ל-Copy/Paste Legislation או ל-Copycat Bills: ניסוח חוקים לפי דגם חקיקה המוצע על ידי קבוצות אינטרסים. ראו Gray et al. 2019.
- 5 את המונחים pro-life ו-pro-choice אני מתרגמת כאן כשיח, כפעילות וכאידיאולוגיה "מעודדי חיים" ו"מעודדי בחירה". אולם השתעשעתי ברעיון לתרגם כאידיאולוגיית ה"פרו", אשר ללא ניקוד יכולה לחצות שפות ולהכיל הן את ה-pro והן את מצוות "פרו ורבו" המקראית.

ההפלה בארצות הברית⁶ ואף לא מפה נוכחית של תנועתה הסבוכה של הצעת החוק. תחת זאת, אני מבקשת להבין – להתמודד באמצעות הבנה, כדרך המסורת ההרמנויטית – את הפיגורה כמכוננת אסופת מהלכי קריאה פרשניים וכן מתכוננת באמצעותם. אך למהלכי אלה יש מחיר. הקריאה המפענחת את ממצאי בדיקת האולטרה-סאונד כ"פעימת לב" ואת מושאה כ"אינדיבידואל אנושי לא-נולד שיגיע ללידה חיה"⁷ מסכנת מבחינתי את גופן, את נפשן ואת חייהן של נשים בארצות הברית ובעולם כולו.⁸

אולם הניסיון שלי לקרוא ולהבין את קריאתה של הסנגורית הצמיח מעין שארית, תוצר לוואי טורדני, שהיה לבסוף לטענתי המרכזית: ההכרה שגם אני מסגרת על הלא-נולד; שמהלכי הקריאה התובעניים והמקסימליסטיים של הסנגורית כמושאה הלא-נולדים משיקים באופנים רבים לאלה שלי. אני, כותבת ישראלית המוקסמת מתיאוריה ומתרבות אמריקניות, חילונית, פמיניסטית, שהפילה בעצמה (והרבה אחרי השבוע השישי) והמתנגדת מפורשות להשלכותיו של חוק פעימת הלב. ולכן להפתעתי, לב המאמר הוא זה: אין הבדל כה רב בין אופן קריאת המושא של הסנגורית לבין אופן קריאתי אני בה.

הבחנתי בהדהוד בין תצורות הקריאה שלנו באופן גופני – כשזיהיתי את עצמי רכונה, קפוצה ודרוכה מול מסך המחשב המקרין את השימוע, מנסה להפיק ממנו את המרב כאילו חיים כלשהם תלויים בפרשנותי. האם אין זו כעין כבואה של המתרחש בבית הנבחרים, שם הוקרנה בדיקת האולטרה-סאונד, גרעינית וקטנה, על מסך הגדול למידותיה? כנראה שכמו גלוקנר ופורטר, הונעה קריאתי מחשש, אך גם מ"תקווה לחולל שינוי בעתידו" של הלא-נולד. עם זאת, ייתכן שעצם סימונו של הדמיון נובע מנטיית הכפייתית לחפש קשרי זיקה תחת הבדלים ומהניסיון להבין את מושאי שלא דרך האחרת, כפי שלימדה אותי מורתי אורלי לובין,⁹ ואולי גם מאהבת המטפורה השואלת תמיד "למה הדבר דומה?" בניסוחה של המשוררת לי ממזן (2017).

דבר בנטיית אישיות אלה אינו מביח לי שזו איננה טעות ואפילו רשלנות להניח שהסנגורית על הלא-נולד, זו הממשית והמוצהרת, האמריקנית ומעודדת החיים, בכלל

6 כפי שעושות למשל Berlant 1997, 83–144; Duden 1999; Cook 2000; Cooper 2006; Deutscher 2008; Dubow 2010.

7 H.B. 125 (A)(5) (Ohio 2011)

8 כתיבה פמיניסטית רבה מוקדשת לסוגיית ההפלה לא רק כמפצלת ומעמתת בין נשים בעלות עמדות שונות, על ערכיהן ואמונותיהן, אלא גם כדורשת הכרעה בין חיי האם לחיי העובר. ראו Luker 1984; Johnson 1986; Morgan and Michaels 1999. באופן קונקרטי יותר, לפי ארגון הבריאות העולמי (WHO) כ-70,000 נשים מתות בכל שנה עקב הפלות לא בטוחות. נשים עניות מצויות בקבוצת הסיכון הגבוהה ביותר; ראו <https://tinyurl.com/ybmx93vk>.

9 קריאתה זו של לובין מופיעה בצורות שונות לכל אורך כתיבתה, במעשה הקריאה המתמקם בשוליים ונובע משונות מגדרית בספר אשה קוראת אשה (לובין 2003) ובאופן מפורש (לובין 2019, 92–93).

קוראת; שהיא מגיעה לפרשנות שלה דרך קריאה, ולא למשל גוזרת אחורה את פרשנותה מתוך יעד פוליטי-דתי (ויש שיגידו תיאוקרטי) של ביטול הפלות מוחלט. אך לצורך מאמר זה, זוהי אכן ההנחה שלי. הסנגורית, כמוני, קוראת. וכמוני, לעיתים, היא קוראת בכל כוחה.

מערכת היחסים והזיקות המסתמנת בינינו מעלה שאלות רחבות יותר: האומנם מהלכי קריאה ומודלים פרשניים של השיח מעודד החיים האמריקני חופפים למסורות שאמורות לפרקו מנשקו – תיאוריות ביקורתיות חשדניות, ובפרט תיאוריות פמיניסטיות וקוויריות? האם בתצורות הקריאה שכוננו וייצבו תיאוריות אלה, גלגוליה העכשוויים של התבונה הביקורתית (על כוחה הפרשני הרב, ואולי הרב מדי), מבליחה קריאתה של הפיגורה? ואם כך, האם ייתכן שככותבת העסוקה בשאלת הגוף הנשי, ההפלה, אי-ילודה ואי-רבייה, בכל זאת אני קוראת, מפרשת ומעורבת רגשית במושאי הקריאה שלי כסנגורית על הלא-נולד (הלא-נולד התיאורטי, הטקסטואלי ואפילו הפמיניסטי; הלא-נולד הפוטנציאלי, העתידי)?

פוסט-ביקורתיות

זיקות מפתיעות אלה משיקות לחששותיה של המסורת המתגבשת, המכונה "פוסט-ביקורתיות" (לביא 2018), מפני אימוץ של הימין החדש את הפרקטיקות הביקורתיות והאינטלקטואליות של השמאל מסוף שנות השישים ובאופן מועצם בשני העשורים האחרונים. הזיקות והחששות מפני המהלך מובעות, בין השאר, בספרה של חוקרת הספרות ריטה פלסקי (Felski 2015). פלסקי בוחנת את מסורות הקריאה שהתגבשו לכדי מה שמכונה *critique* בדיסציפלינות הספרות וחקר התרבות ומגדירה אותן באמצעות המונח שטבע פול ריקר, "הרמנויטיקת החדש"¹⁰. היא מתבססת על מהלך של ברונו לאטור (Latour 2004) שניתח את השימוש המושכל של הימין בראשית שנות האלפיים¹¹

10 עבור ריקר (Ricoeur 1971), הרמנויטיקת החדש היא אפשרות ביקורתית שהוא זוקף לזכות שלושת הספקנים: ניטשה, פרויד ומרקס. זוהי אסכולה פרשנית שמטפחת זהירות וחשדנות כלפי הטקסט מתוך הנחה שהקוראת הביקורתית יחלצו מתוכו את מה שהטקסט עצמו מסתיר, מסרב לתת או לא יודע. השימוש שעושות במונח שלוש ההוגות איב קוסופסקי סדג'וויק (2019), אך-ליו פרנסואה (François 2008) וריטה פלסקי (Felski 2015) מעניק לו משמעות גורפת יותר: לא דרך אחת מני רבות, אלא הלך הרוח הבלעדי של התיאוריה הביקורתית. פלסקי מייצרת הקבלה ואף האחדה בין הכותרת "הרמנויטיקת החדש" לבין ה-*critique*, כלומר העמדה הנובעת מן התבונה הביקורתית המזוהה מראשיתה עם אסכולת פרנקפורט ובהמשך עם הפילוסופיה הפוליטית של סוף שנות השישים בפריז ויסודות הדקונסטרוקציה. היא גם המקור של תיאוריות ביקורת התרבות הדומיננטיות בעשורים האחרונים: תיאוריות פמיניסטיות, קוויריות, פוסט-קולוניאליות, ניאור-היסטוריציזם ועוד.

11 לאטור אינו מסמן נקודת זמן היסטורית ספציפית, אך חוזר ומצביע על טקסטים תרבותיים של ראשית שנות האלפיים לצד תיאוריות קשר סביב אסון התאומים. כך דומה שהוא מסמן את השנים הללו, זמן כתיבת מאמרו, כמשמעותיות מבחינת אודלת ידה של ה-*critique* ואימוצה על ידי הימין.

בטון וברטוריקה ביקורתיים בסוגיית ההתחממות הגלובלית, ומדגימה באמצעותו כיצד הרמנויטיקה החשד משרתת כיום בדיוק אותן האידיאולוגיות שהיא נועדה מלכתחילה לערער. כך גם מושמעות כיום בשדה התיאוריה הפוליטית טענות המנוסחות כאזהרות של ממש מפני השתכללות הימין החדש, המנסח עמדות פילוסופיות שמסוגלות להתייצב אינטלקטואלית מול השמאל ואף להשמידו (Drolet and Williams 2018, 286).

באותה דרך אף אני מתבוננת בדמיון בין עמדות הקריאה הסותרות לכאורה המצויות לאורכו של מנעד אידיאולוגי. אולם להבנתי אין זה רק דמיון שמתרחש ברגע היסטורי מסוים בד בבד עם התגבשותו של הימין החדש הביקורתי ש"מחקה אותנו". תחת זאת, מדובר בפיגורת שיח, מודל פרשני, ששורשיה נטועים עמוקות בתרבות המערב – אם בדמות ה־kulturkritik של ניטשה (הן אחד מבסיסי הרמנויטיקה החשד והן דגם מרכזי של הימין החדש); אם באתוס הקפיטליסטי היצרני, הפעלתני והאינסטרומנטלי שכולם, מכל צידי המפה הפוליטית והתיאורטית, משוקעים בו עד צוואר; אם הרבה קודם לכן, כפי שהציעה בעדינות חוקרת הספרות הרומנטית אן-ליז פרנסואה, בחובת מימוש הפוטנציאל (הטקסטואלי, העצמי) שלא פרצה עם תנועת הנאורות או הכלכלה הקפיטליסטית, אלא הופיעה בטקסטים שקדמו להן, למשל בברית החדשה (François 2008).

כבר בשנות התשעים, בשיא פריחתן של תיאוריות קוויריות חשדניות פוסט-סטרוקטורליסטיות, שאלה איב קוסופסקי סדג'וויק במאמרה הקלאסי המוקדש לקריאה פרנואידיית: האם ייתכן שהרמנויטיקה החשד הייתה לאפשרות הקריאה היחידה? לגישה היא אכן תמיד היחידה, כיוון שהיא פרנואידיית ולכן מחויבת לתפיסה המקיפה ביותר שאינה מחמיצה דבר. אך אם היא האפשרות היחידה, האם אינה מקשה על זיהוי ופירוק היחסים המקומיים והקונטינגנטיים השוררים בין פיסת ידע לבין השתמעויותיה והיקשרויותיה הנרטיביות והאפיסטמולוגיות עבור הקוראת בה (סדג'וויק 2019, 146)? ואולם תפקידה של אותה הביקורת, כפי שנוסחה בקריאת הכיוון של אסכולת פרנקפורט, היה לזהות אותם היחסים ממש.

אם הרמנויטיקה החשד כפי שתופסות אותה שלוש ההוגות – סדג'וויק, פרנסואה ופלסקי – היא העמדה החזקה ביותר, ואולי אף הבלעדית לקריאה ולמשמוע, ואם, כפי שאראה, חלקים נרחבים מתוכה נכללים בקווי המתאר של פיגורת הסנגוריה על הלא-נולד, כיצד מתעצבות במסגרתה הציפיות והתביעות המופנות הן אל טקסטים והן אל הגוף הנשי על פוטנציאל הילודה והאיילודה המגולם בו? ובה בעת, אם היא כה חזקה ובלעדית נשאלת השאלה: האם אפשר בכלל לקרוא אחרת, לפנות אחרת, לעבר טקסט, לעבר גוף? ואם כן, איך?

הפיגורה

המונח פיגורה, כפי שאשתמש בו כאן, חב לשני מקורות תיאורטיים: ראשית כמובן, הפיגורה של אריך אאורבך (2019 [1938]). פיגורה זו מוגדרת על ידי גלילי שחר כצורה של קריאה מחודשת בדמות היסטורית קונקרטית שאמנם נוכחת בזמן ובמקום מסוימים, אך בו בזמן נפתחת לכדי גילומה של דמות מופשטת המבשרת, לצד ההווה, גם את אופק הזמן (שחר 2011, 22, 38). מקורה של פיגורת הסנגורית על הלא-נולד הוא בנוסח מפורש של רגע פוליטי, דתי והיסטורי, אך היא חורגת הן מהתקופה והן מהתחום האידיאולוגי שנוצרה בו, ונפתחת אף כדי להצביע על עמדה בגופי הידע והמחשבה שאני פועלת בתוכם; שנית, הבחירה בפיגורה שואבת מהפיגורות הנשיות של שרה אחמד (Ahmed 2010) כדוגמת "המהגרת המלנכולית" או "הפמיניסטית משביתת השמחות", שהרחיבו את הגבולות היציבים והקפואים של דמויות ארכיטיפיות בעלות קונוטציות שליליות. הרחבה זו מאפשרת התבוננות חדשה של קרבה והזדהות עימן, כלומר לא רק פתיחות של מקום וזמן, אלא גם תנועה בין צורות של יחס הנובעות לא רק משוני, אלא מדמיון ומרגשות מסדרים שונים. כדי לאפיין את הפיגורה אפנה לשני מרחבים של קריאה ומשמוע שהיא פועלת בהם. האחד, הבוחן את הסנגורית המוצהרת, יתמקד בארבעה מופעים של קריאה פרשנית בתופעה המכונה "פעימת לב", מופעים שהתרחשו סביב הצעת החוק כפי שהם מגולמים בתצלום השימוע (תצלום 1) המתעד את עדות העוברים בקולומבוס, אוהיו¹² וציטוטים מתוך אותו השימוע (Marshall 2011); סרטון¹³ (תצלומים 2 ו-3) משימוע מאוחר יותר בתת-הוועידה בנושא צדק אזרחי חוקתי בווישינגטון שדן ב-2017 בהצעת החוק הפדרלית (H.R. 490)¹⁴ בהשתתפות פאנל מומחים וכלל שידור אולטרה-סאונד של עובר; ממצא מתוך המחקר הראשון שאיתר את פעימת הלב בשבוע השישי (Cadkin and McAlpin 1984); וכן חלקים מטיוטת ההצעה המקורית של החוק באוהיו (H.B. 125)¹⁵ כמו גם מנוסחיה השונים (H.B., Georgia 2019, 481, ¹⁶ למשל).

מרחב הקריאה והמשמוע השני, המזהה את נטיות הסנגורית במהלכי הקריאה של המבקרת החשדנית, הוא קריאתן של סדג'וויק, פרנסואה ופלסקי את הרמנויטיקת החשד וניסוחן את המודל הפרשני שלה.¹⁷ הבחירה בהוגות היא מעין קיצור דרך – קריאה

Jay Laprete, 2011. Photo Captioned: "Ducia Hamm, standing, of the Ashland Care Center, testifies 12
Wednesday in front of the house committee on House Bill 125 as Julie Aber, right, administers an
ultrasound to Erin Glockner, of Pataskala," Cleveland.com

House Judiciary, 2017. "H.R. 490, the Heartbeat Protection Act of 2017," YouTube 13

Heartbeat Protection Act, H.R. 490, 115th Congress (2017) 14

H.B. 125 (Ohio 2011) 15

Living Infants Fairness Equality (LIFE), H.B. 481 (Georgia 2019) 16

לחיבור מרתק בין סדג'וויק, פרנסואה ופלסקי ביחס לקריאה פוסט-ביקורתית ולצורות ארגון מרחביות כמו
קריאת פני השטח וקריאת עומק, תוך ניסיון למקם במסגרתן את התיאוריות הפמיניסטיות, ראו לובין 2019.

של הקריאה של הקריאה – שמתאפשר באמצעות ההתבוננות הרפלקסיבית שלהן על הרמנויטיקת החשד ועל היבטים מסוימים בתוכה. למעשה, גם הרמנויטיקת החשד היא כאן מעין פיגורה של קריאה: היא מגלמת לא רק את המורשת ההגותית של ניטשה, פרויד ומרקס כמו בניסוחם של ריקר ופוקו (פוקו 2008 [1964]; Ricoeur 1971); גם לא רק את הזרם בחקר הספרות הקרוי הרמנויטיקה ומזוהה עם תלמידו של היידגר, הנס גיאורג גדמר, ועם אריק דונלד הירש,¹⁸ אלא הכותרת עצמה, הרמנויטיקת החשד, נפתחת לתוך מונחיה: הרמנויטיקה שמשמעה עד המאה התשע-עשרה היה מתודולוגיה פרשנית של טקסט דתי, לצד החשדנות שאין משמעה כאן רק עמדה שלילית או ספקנית אל המושא, אלא סוג מסוים של מחויבות כבדת משקל, הרת גורל, השוררת בין קוראת לבין טקסט.

מחויבות זו של פיגורה למושא באה לידי ביטוי בכמה נטיות בולטות. אני מאפיינת את נטיותיה בעיקר בעזרת הגדרות הרמנויטיקת החשד של שלוש ההוגות, ובפרט בעזרת דגם הקריאה הפרנואידיית של סדג'וויק, אך אדגים כיצד נטיות אלה מזוהות לא פחות עם מרחבי הפעולה של האידיאלוגיה מעודדת החיים: (1) העצמה (אמפליפיקציה)¹⁹ והגייה רהוטה (ארטיקולציה)²⁰ של קולו של מושא הקריאה; (2) דריכות לקראתו והטרמה; (3) תובענות למימוש הפוטנציאל של המושא (הלא-נולד) הכרוכה במימוש עצמי של הקוראת. על אף שצפויה מחלוקת עקרונית בין צורות הקריאה של תומכי הצעת החוק מעודדי החיים לבין צורות קריאה ביקורתיות וחשדניות סביב שאלת האפירמטיביות והנגטיביות, לשני המרחבים יש הרבה מן המשותף בנושא זה.

ואוסיף מילה אחרונה לגבי ההתמקדות המצומצמת דווקא בפיגורה שאינה נתחמת בתוך גוף ממשי וקונקרטי. מאמר זה אינו מתעלם מפרקטיקות הביורוכו, מהתפתחות טכנולוגיית האולטרה-סאונד ומשאלת הייצוג העוברי, או מסוגיות אתיות בנוגע לראשית החיים ולחופש האישה לבחור – מן הנושאים המרכזיים שהעלתה הביקורת הפמיניסטית ביחס לסוגיית ההפלה ולגוף הנשי – אך הוא אינו מציב אותן במרכז. ההתבוננות המופשטת במהלכי קריאה ובמסורת הפוסט-ביקורתית התיאורטית והספרותית לא נועדה לבטל את ממשותם

18 לסקירה מקיפה ואף ביקורתית של התפתחות הזרם ההרמנויטי בחקר הספרות ראו, Eagleton 2008 [1983], 47–78.

19 התלבטתי בין "העצמה" לבין האפשרות המבודחת יותר, "הסגברה", שתחת משמעותה כשילוב של "הסברה" ו"גבר", תרמו דווקא לשילוב של "הסברה" ו"הגברה", תוך קריצה למוכח הראשוני. בחרתי בהעצמה בגלל הקונטראדיקציות הרבות שלה, המרכזיות לפמיניזם האמריקני מאז שנות השישים וכן לפמיניזם הפופולרי היום. בתרגומו של ערי אופיר להומי ק' באבא הוא בחר לתרגם את articulated למונח "מחותר" כדי לבטא, בהקשר פילוסופי, את ה"התעצבות של תופעות מעורפלות במסגרת קווים ברורים ומוכחים" (באבא 1994). בחרתי ב"הגייה רהוטה" דווקא בשל האופי הדיבורי והיומיומי של המונח, התמימות שבו, בשונה מהאלימות המובלעת ב"מחותר". פרנסואה כותבת על האמונה הגורפת בטוב האבסולוטי של articulation של תקופתנו: כאילו בהכרח רצוי, תמיד, להיות ישירה, להיות שקופה, להיות כנה (François 2008, xvi). אפשר לזהות כאן דמיון לאמונה הגורפת בכוחה של החשיפה סדג'וויק מזהה עם הקריאה הפרנואידיית (סדג'וויק 2019, 160), ועליה ארחיב להלן.

של הגופים המושפעים באופן גשמי ואישי מסוגיית ההפלה. למעשה, ההפך הוא הנכון. את האפשרות לקריאה המסתמנת בסוף מאמר זה אני מבקשת להפנות בחזרה אל הגוף. הסנגורית על הלא-נולד, בין שהיא חלק מהשיח מעורר החיים ובין שהיא מצדדת בביקורת פמיניסטית, מרגישה מחויבת לעשות הרבה מהמעט, ואבסולוטי מהאקראי ומהזמני. מולה ולצידה, אני מקווה להתחיל להצביע על אפשרות השואבת מהמחשבה הפוסט-ביקורתית של מערכת יחסים תובענית פחות, מקומית יותר, עם הגוף הנשי, וכן תפיסה חזקה פחות הן של הגוף הזה והן של פעולת ההפלה.

רכיבי הפיגורה המרכזיים

כפי שמסתמן משמה, את פיגורת הסנגורית על הלא-נולד יש להבין בראש ובראשונה מתוך יחסי האובייקט המאפיינים אותה, כלומר מתוך מערכת היחסים בין רכיביה המתכוננת בתוך אווירה (אטמוספירה) (Brennan 2004, 81)²¹ רחבה יותר. אלה הם היחסים בין פיסת ידע לבין מי שעסוקה בה; בין טקסט לבין קוראת-פרשנית; בין לא-נולד לסנגורית. לשם כך יש להתבונן בכל אחד מאלה בנפרד.

הלא-נולד

ההיגיון התרבותי המערבי אינו מאפשר להבין את הצירוף "הלא-נולד" (unborn) כניטרלי וכמצב נתון ומוכרע שאינו מצריך מאיתנו דבר. הלא-נולד הוא התגלמות של פוטנציאל כמעט ממומש של ילד. לפיכך מימוש הפוטנציאל הוא מה שטרם התרחש ושאי-התרחשותו העתידית יכולה להתפרש או כשלילה מוחלטת שמשמעה אובדן²² או כשלילה זמנית, שהיה, המשתייכת לתפיסה הטמפורלית של ה"עדיין-לא"²³. השלילה הזמנית היא גם תובענית, בשל ההנחה שה"עדיין-לא" הוא בהכרח מצב סיפי שמפנה בהתממשותו הכה קרובה, הכה "כמעטית", תביעה לממשה במלואה או לכל הפחות להמשיך ולדרוש בה. עד אז היא נותרת כחוב שיש לפרוע, כהבטחה שיש לקיים.

21 האטמוספירה לפי ברנן (שכיניתי אווירה) היא שילוב של נסיבות מטריאליות, טמפורליות, ממסדיות ונפשיות הסובבות אותנו ברגע נתון, ושמהלכות אליהן גם השפעות של הסובבים אותנו, אף אם ללא ידיעתנו.

22 על הלא-נולד שעבר למחוזות השלילה המוחלטת ראו Shanzer 2009; Rowland 2017.

23 מושג ה"עדיין-לא" (not yet) מרכזי בהגות של שפינוזה ונוכח בתיאוריות האפקטים שנבעו מכתבתו, בין כדי לתאר אי-נחת בהווה ובין כאפשרות של תקווה. ראו למשל Gregg and Seigworth 2010. מעניין שהעדיין-לא הוא גם חלק מהמודל הפרשני הפיגורלי, זה בהווה אך הנפתח אל העתיד (שחר 2011, 26). העדיין-לא מופיע אף אצל פרנסואה לצד ה"מאוחר מדי" כצורות טמפורליות, שהיא מצביעה עליהן ואף מסתפקת בהן. נוסף על כך, הוא בולט בכתיבה על הפלות. ברברה דודן מגדירה את תפיסת העובר בתקופה המודרנית המוקדמת כעדיין-לא בשונה מתפיסתו העכשווית כמה שכבר קיים ושאי-המשכיותו משמעה הרג (Duden 1999). מלינדה קופר מדגישה את המונח וטוענת שפעילים מעוררי חיים בארצות הברית מונעים מהשאיפה לשוב לרגע המכונן, הטרומי, של אמריקה ולאקט החניכה של האבות המייסדים (Cooper 2006).

ללא-נולד ישנה זיקה נוצרית מובהקת המזמינה יחס מסוים לאותו עדיין-לא. מחקרים שביקשו לרדת למקורותיו האטימולוגיים ולהופעותיו בטקסטים הנוצריים הראשונים²⁴ התקשו לבסס מקור בלקסיקון הלטיני או ראייה לשימוש בו בתרבויות יוון ורומי (Barr 2017; Lucan 2017). אך שיוכו לאתוס הנוצרי סביב שיח ההפלות מתרחש ומתקבע דווקא בשנות השבעים של המאה העשרים.²⁵ להתקבעות זו כמה גורמים, והמרכזי שבהם נובע מהתעוררותה האדירה של הנצרות האוונגליסטית בשנות השבעים ברחבי העולם ובארצות הברית בפרט, התעוררות המתבטאת בחזרה לאמונה בלידה מחדש, באימוץ האתוס הפרוטסטנטי של הטרנספורמציה העצמית ובעידוד המאמינים לגלם בחייהם ובשינוי שהם מחוללים בעצמם ובסביבתם את מותו, קבורתו ולידתו מחדש של ישו (Cooper 2006). דווקא מול הדיון הער בהפלות והתחזקות התנועה הפמיניסטית של אותן שנים, מתגבשות אפוא חפיפה ואחדות תפיסתית בין הלא-נולד לבין אידיאל ה"נולד-מחדש". תינוקות לא-נולדים הופכים בעצמם לפיגורות המגלמות הן את הקורבן האולטימטיבי, הן את ביאתו (הפוטנציאלית) השנייה של ישו והן את האפשרות לגאולה באמצעות תפיסת העובר כמטופל שלא-נולד, אך שאפשר עדיין להושיע. רעיונות אלה באים לידי ביטוי במלחמה בהפלות ומאוחר יותר אף בשדה המתפתח של ניתוחים עובריים (Casper 1999, 104–107; Cooper 2006). אם כך ומתוקף זיקה נוצרית זו, הלא-נולד נושא בתוכו גם העדפה – את העדפתו על פני הנולד, את העדפת ההיתכנות על פני ההתממשות. לפי הרולד בלום, העדפה זו היא הנטייה העקבית ביותר של עמדת הימין השמרני והנוצרי הגורסת שבריאת האדם ונפילתו הן היינו הך, ומכאן מאופיינים כל ביטוייה החברתיים והפוליטיים של עמדה זו בהעדפת הרגע שלפני ההיווצרות/הנפילה על הרגע שלאחריהן (Bloom 1992).²⁶

אך נטייה זו היא עקבית לא רק בקרב הימין הנוצרי. ההיקשרות העזה אל הלא-נולד, אל העדיין-לא, אותה הנטייה המופנית כלפיהם ומוטענת בו בזמן בכורח לחלצם משלילה זמנית כמו גם בהעדפה לשמור אותם במצב של היתכנות, אינה מרכזית פחות בתיאוריה הביקורתית, בין השאר מתוקף מערכת היחסים בין הביקורת (critique) לרגע הקריטי, למשבר (crisis), החולקים כמובן מקור אטימולוגי. אחד ממובני המילה היוונית *krinein*, מקור שני המונחים, מתייחס לגוף ולרגע המפנה של מחלה. ואכן זהו הגוף, ובהכרח הנשי, שמופיע ומועלם כנקודת המעבר המשברית בציטוט הידוע ממחברות הכלא של אנטונו

24 המילה *unborn* מופיעה במקצת תרגומי התנ"ך לאנגלית כאשר לעיתים משמעותה מילולית, עובר ממשי כמו בשמות כא, כב – "ילדיה" של אישה הרה, ולעיתים מטפורית כלומר עם או אדם שטרם "התממשו", כמו בתהלים כב, לא – "לעם נולד".

25 Stabile 1999; Cooper 2006; McCullough and Chervenak 2008

26 הפרודוקסליות של העדפה זו מובלטת בטענות קשות שמפנה המחנה מעורר הבחירה לעבר המחנה מעורר החיים: כלומר העדפת עוברים לא-נולדים על פני תינוקות חיים, שחורים, מוסלמים ועניים ועל פני ביטחונן של נשים המסתכנות בהפלות לא-חוקיות. קשים לתפיסה במיוחד הם מקרי הקיצון של הפצצת קליניקות של הפלות ואף רצח גינקולוגים, במופע בוטה של העדפת הלא-נולד על הנולד. ראו Dubow 2010.

גראמשי: "המשבר הוא בדיוק זה שהישן מת והחדש אינו מצליח להיוולד" (Gramsci 1971, 276). לקביעה זו מסתמן מקור מקראי. לפי מילון אבן שושן, המשמעות המקראית של המילה משבר היא "פי הרחם באשה שהילוד פורץ ויוצא בו לאוויר העולם", ובתלמוד משבר הוא "כסא שהיו מושיבים עליו את היולדת בשעת הלידה" (אבן שושן 2001, 426-427). גם הביטוי "הרה גורל" המתיך את ההיריון למשבר, או שמא מצביע על החיבור הכבד-קיים, מתורגם במילון רב-מילים ל-critical. מונחים אלה על ההבדלים ביניהם – המשבר כנקודה שפורץ בה החדש לאוויר או זו שהוא אינו יכול להיוולד בה – מסמנים זמן, בית גידול, אתר ואקלים של "לידה" שעוד רגע תתרחש, ושדחיפות, אפילו אסון, אופפים את אי-התרחשותה הזמני או האבסולוטי.

הירתמות להתרחשות עתידית זו תוך נאמנות ותשומת לב מוגברות לרגע השבר אינן משותפות רק לימין השמרני ולשמאל הרדיקלי, אלא גם לימין החדש. בעקבות הימין הצרפתי החדש, הימין האמריקני החדש מאמץ אף הוא את גראמשי כדפוס חשיבה במה שמכונה Gramscianism of the Right. דפוס זה מדגיש עד כמה הימין החדש מחויב לתפיסת השבר ולפירוקן של הגמוניות (גם אם חדשות יחסית; גם אם כאלה שיוצבו בעמל רב) (Drolet and Williams 2018, 286). אחת מהן למשל היא התקדים המשפטי המתיר הפלות המעוגן בהלכת רו נ' וייד (Roe v. Wade).²⁷

בין זרמים אידיאולוגיים אלה, על מסורות המחשבה ומונחי המפתח שלהם, מסתמן צומת טעון של ביקורת, משבר, לא-נולד ועדיין-לא. בתוך אותו צומת מתמצק יחס תרבותי מסוים אל מושאים ותופעות הנתפסים כתלויים על קו התפר של ההיתכנות: רווי מתחים, בין השאר טמפורליים, מצויים לכאורה על סף תמידי, מהדהדים אפשרות של מרחבים לימינליים ומבוים סתומים אפיסטמיים שהשהות בהם נתפסת כעשירה במיוחד מבחינה תיאורטית. שם מוכלת האפשרות הנתפסת תמיד גם כהזמנה לפרשנות של הלא-מוכרע הגורסת שהקיים הוא רק אפשרות אחת, ולא דווקא המוצלחת ביותר; הקיים יכול, ולמעשה חייב, להיות אחר מכפי שהוא, כפי ששבות ומזכירות לנו הן פעילות נוצריות והן תיאורטיקניות חברתיות ופוליטיות. הקיים ללא ספק מכיל יותר או פחות מהנראה לעין; הקיים לעולם אינו מצוי בהלימה בינו לבין כוחות הייצוג שלו עצמו, ותחת זאת הוא שרוי במעטה מסתורין הנמצא על קצה הרגע הבא.

סנגוריה

המשמעות המילולית של סנגור ביוונית היא זה שנואם ביחד או בשם אל מול הנאספים. כלומר בשעה שהלא-נולד מוטען בעצמו בחובת מימוש, המילה סנגורית מוסיפה לו את כורח הפעולה ההפגנתית. פעולה זו מגולמת היטב בשם העמותה של פורטר, Faith2action,

שם שממפה מהלך טמפורלי, טלאולוגי והתפתחותי, שכן אין די באמונה או בתפיסת הלא-נולד כלא-נולד. על האמונה גם להוביל לפעולה.

כך מגולם בסנגוריה הדיבור הקולקטיבי הטוען בשם מישהו אל מול מישהו, וגוזר מהדיבור עשייה ופעילות. תפיסה זו היא רכיב מרכזי ומוצהר הן בזרם האונגליסטי בגלגולו העכשווי והן באקטיביזם חברתי, לרבות זה של תנועות שמאל וזכויות האדם. למעשה, פעילים מעודדי חיים משווים את מאבקם למאבק לשחרור מעבדות במאה התשע-עשרה בארצות הברית;²⁸ חלקם אף תופסים את הלא-נולד כסמל למיעוט ההולך ונחלש, הוא "המיעוט הנוצרי הלבן" בארצות הברית (Mason 1999), בהלימה ללהיטות של הימין החדש לא רק לאחד מעמד וגזע מסוימים, אלא להעניק להם תודעה פוליטית של קבוצות מדוכאות, ומתוך כך "לקרוא אותן לפעולה" (Drolet and Williams 2018, 286, 301).

מקבילות לפיגורה

ככלי ביקורתי, לסנגוריה על הלא-נולד יש מעין מקבילה בתיאוריה הקווירית: מונח "העתידנות הרבייתית" (reproductive futurism) של לי אדלמן (Edelman 2004). נקודת המוצא של המונח היא שיח ההפלות בארצות הברית והדגש ששמות תנועות מעוררות חיים על דימוי העובר. אך העתידנות הרבייתית איננה בלעדית לפוליטיקה מסוימת, אלא שם נרדף לאידיאולוגיה המצויה בכל פוליטיקה ואף לאידיאולוגיה בכלל. היא התגלמותה של מערכת היחסים שמנהלת התרבות עם המשמעות המדומיינת המיוצגת בדמות העובר והילד. זו מערכת יחסים המבוססת על הזדהות עם מושא פנטזמטי שמחזיק במשמעות החסרה תמיד, האינהרנטית לסדר הסימבולי והשוכנת בין מסמן למסומן. האי-נחת שמעוררת השהות בריק המשמעות היא שמניעה פרטים ומוסדות לעבר עתיד חיובי המוטען בדחפים טלאולוגיים ובאמונה יצרנית ורבייתית. אדלמן מייחס את ההנעה הזו לציבור הרחב, בין רפובליקני ובין ליברלי, סטרייטי או הומוסקסואלי – כולנו רודפים אחר משמעות נעדרת ומשליכים את הצורך שלנו בה לעבר אופק (ילדי) לא קיים; כולנו, כלומר מלבד הקוויר הביקורתי, הנגיבי, האנטי-פוליטי והאנטי-רבייתי שמתמסר להיעדר המשמעות, לדחף המוות ולרעיון ההפלה.

במסירותה ללא-נולד על כל המשתמע ממנה, העתידנות הרבייתית מקבילה לפיגורת הסנגורית. אלא שהפיגורה כאמור, נפתחת להכיל גם את הרמנויטיקה החדש על התיאוריות הביקורתיות שנכללות בה, ואילו אדלמן מפריד את עצמו, התיאורטיקן החדשן, מהמונח שהוא מגדיר. ואכן, בעתידנות הרבייתית של אדלמן יש מן ההגחכה של ההמונים הלא-ביקורתיים דיים שממהרים קדימה לעבר לא-כלום, כביכול במהופך לניתוחן של שלוש ההוגות את הרמנויטיקה החדש על הפרקטיקות הביקורתיות והאקדמיות "מדי" של קריאה

ושל משמוע, של השתהות ואולי אף השתהות עודפת על כל מילה וסימן מתוך אימת העתיד לבוא והרצון לפענחו ולייצבו. אך הפיגורה מדגישה דווקא את ההיבטים וההרגלים המשותפים לעתידנות הרבייתית ולהרמנויטיקת החשד, כגון דחיפות המשליכה את כל יהבה על החדש, העתיד, העדיין־לא וההיתכנות, גם על חשבון הקיים והנתון; נטייה להעצים ולהדגיש את המושא, ובעיקר לתבוע את מימושו המלא של מה שנתפס כפוטנציאל רדום. מכאן, באופן נרחב יותר, ייתכן כי הפיגורה אף מגלמת את המקום והזמן שמתערבבים בו שמאל וימין (חדש) זה בזה. היא אולי אף משקפת את ההבטחה ואת הסכנה המצויה בשיה העכשווי על היותנו "מעבר לפוליטיקה", "מעבר לימין ולשמאל", כפי שטען למשל יועצו של טראמפ, סטיב באנון (Drolet and Williams 2018, 305).

אני נזהרת מטענות גורפות מסוג זה וכן מהקש פשוט בין סגורית לקוראת, בין הפיגורה לבני, בין חוקי הפלות דרקוניים לבין מהלכים פרשניים של התיאוריה הביקורתית או בין ימין לשמאל. ובעצם, במקביל להעמדתם של מרחבי הפיגורה השונים אלה לצד אלה אני גם מחפשת, באופן נואש אולי, את מה שנותר שונה ומבדיל.

מאפייני הסגורית על הלא־נולד

העצמה (אמפליפיקציה) והגייה רהוטה (ארטיקולציה)

מעצם הגדרתה משמיעה הסגורית קול²⁹ שאינו שייך לה בלבד. כאמור, סגוריה משמעה לדבר ביחד מול האסיפה. הדיבור ביחד והדיבור מול אסיפה חולקים פונקציות משותפות של העצמה והגייה רהוטה: הקול מועצם מתוקף השמעתו בשניים; הקול נהגה כלפי חוץ באופן רהוט כדי שייקלט בקרב הקהל הרחב ויותר את רשמיו. מעניין שהמילה באנגלית *advocate* ומקורה האטימולוגי הלטיני³⁰ מגיעים מעברה השני של מערכת היחסים הסגורית – לא לדבר בשם, אלא לקרוא לעזרה, למי שידבר בשמך. בפער בין שני המקורות האטימולוגיים, בין הדוברת לבין מי שקוראת לה, עולה השאלה: באיזה אופן משמיעה הסגורית את קולה של הקוראת לעזרה, את קולו של הלא־נשמע או הנשמע־בקושי (או העדיין־לא נשמע)?

שאלה זו, הסובבת סביב ההיבטים האתיים של פרקטיקות ייצוג ומתן קול, מתבלטת אצל כמה מהתיאורטיקניות הביקורתיות הפמיניסטיות המעניינות של העשורים האחרונים,

29 שאלת הסגוריה נוגעת לסוגיית הייצוג ככלל, לא רק הקולי. את הסגורית על הלא־נולד אפשר לאפיין גם כמי שמעניקה ייצוג ויזואלי – גוף וצלם – למושא שלה. אפיון זה אף מעצים הן את הזיקה הנוצרית של הסגורית והן את אזורי החפיפה שלה עם התיאוריה הביקורתית. בחרתי להתמקד בקול ולא בדימוי גם בגלל ההיבט הקולי של פעימת הלב, אך בעיקר כי נושא הייצוג הוויזואלי של העובר במסגרת פרקטיקות של ביו־כוח הוא מהמרכזיים ומהנוכחים ביותר בסוגיית הפלות. ראו למשל: Braidotti 1994; Berlant 1997; Duden 1999; Doyle 2009; Dubow 2010; Oliver 2012.

30 בלטינית *ad – to; vocare – call*, לקרוא, לקרוא לעזרה, לקרוא למי שיטען או ידבר בשם. וכך האדבוקט הוא "מי שקוראים לו". Skeat 1980; Hoad 1996 [1980].

אם באשר לייצוגי עוברים בתרבות ובשירה,³¹ אם כביקורת פוסטקולוניאלית המופנית מתוך שדה תיאורטי והגותי כלפי עצמו על עצם האפשרות להעניק קול למי שחסרים אותו באמצעות תיאוריטזציה.³² אצביע על מרכזיות שאלה זו למהלכי הפיגורה, הן בשימועים להצעת החוק והן כמאפיין של הרמנויטיקה החדש.

בשימוע סביב הצעת החוק של פורטר ב-1 במרץ 2011 בבית הנבחרים של אוהיו (תצלום 1), דיברה הסנגוריה "ביחד" עם העדים הלא-נולדים כדי להשמיע את קולם לשם הצלתם. במהלך הדיון עברו שתי נשים הרות בדיקת אולטרה-סאונד. בדיקת העובר בן 15 השבועות "נשמעה בכירור", ואילו של העובר בן תשעת השבועות, "נשמעה בקלישות ובקושי היה אפשר לזהותה" (Marshall 2011). במקביל לעדות הקלושה, דיברה נציגת Faith2action דוסייה הָם (Hamm) במיקרופון והדגישה שמדובר ב"תינוק אקטיבי", ובגלל תנועותיו אי-אפשר לאתר את פעימת הלב. תשעה חודשים מאוחר יותר, כשהועבר החוק לדיון בסנט של אוהיו, הובאה התינוקת (העובר הצעיר לשעבר), הפעם תחת ההגדרה של

"עדה שותקת" (silent witness) (Johnson 2011; Somanader 2011).³³

הוועדה הפדרלית בווישינגטון שדנה בהצעת חוק "פעימת הלב" (H.R. 490)³⁴ בשנת 2017 (תצלום 2) נקטה אמצעים משוכללים יותר, בין היתר עדות שהוקלטה מראש: תצלום אולטרה-סאונד של עובר בן 18 שבועות (אף שהצעת החוק דנה בהגבלת הפלות עד לשבוע השישי). הפעם הוקרנה העדות על מסך פלזמה גדול בליווי המחשה גרפית של משרעת הסאונד. לאחר הפסקה לצורך ההדגמה הקולית, חזרה זכות הדיבור ליושב ראש הוועדה סטיב קינג, הנציג הרפובליקני מאיווה. קינג ליווה בקולו את ההקרנה: "הנה הוא שוב, הוא הולך לדבר איתנו? [...] מעניין אם התינוק לינקולן הולך להזיז את היד כדי להראות לנו כמה אקטיבי הוא יכול להיות". הוא גם דיבב את העובר: "[...] האגודל הזה טעים, אבל אני לא יכול לחכות כבר להיוולד".³⁵

31 ברברה ג'ונסון הראתה עד כמה מובלעות אלימות ובעלות הרטורי בלשון שייכות (apostrophe) המדובבת מושא/ילד/תינוק שקט והופכת את שתיקתו להיענות דוממת (Johnson 1986, 218); לורן ברלנט זיהתה כינון של סובייקטיביות עוברית-קולית בסרטו של ג'ק דבנר (Dabner), *The Silent Scream* (1984), שבו השקט המוקלט בעוצמה של "שתיקה צועקת" ומושקת מוטען באמצעות ה-voiceover של הרופא המקריין סרטון הפלה (Berlant 1997, 114–119).

32 גיאטרי ספיבק הצביעה על הבעייתיות שבהשמעת קולו של המוכפף מנקודת המוצא של התיאורטיקן המערבי, מכיוון שהוא מייחס למוכפף סובייקטיביות, ריבוניות ויכולת דיבור שחסרות לו (ספיבק 1995).

33 כך בידיעות בנושא שהופיעו ברשת.

34 Heartbeat Protection Act, H.R. 490, 115th Congress (2017)

35 קינג מקריין ומדובב את העובר (דקות 58:38–56:22, רוקת "H.R. 490, the Heartbeat", House Judiciary, 2017. "Protection Act of 2017," YouTube

תצלום 2: שימוע בהצעת החוק הפדרלית (H.R. 490), וושינגטון, נובמבר 2017. במרכז, נציג איווה סטיב קינג מקריין את בדיקת האולטרה-סאונד המוקלטת מראש המוקרנת מימין. צילום מסך מתוך סרטון השימוע המלא שעלה לערוץ היוטיוב של ועדת הקונגרס לענייני משפט.

אם כן, בעדות במסגרת השימוע, מונחים המצביעים על מבע קולי שנהגה מול קהל, סגור קינג והם על מושא שזקוק להגנתם מאחר שהוגדר כ"חסר קול ופגיע מכול"³⁶. חסר קול, אך בו בזמן קולו המחולץ באמצעים מעצימים הוא ההוכחה מבחינה משפטית וסמלית לקיומו ולזכות קיומו. באמצעות העצמה טכנולוגית והגייה הרוטה של קולו ואף של "פנימיותו", זוקפים הדוברים לזכותו של המושא "חסר הקול והפגיע", סובייקטיביות, נרטיביות, סוכנות נפרדת ואף רצון אקטיבי – כאשר קיומו תלוי עדיין ביולוגית באם, והשמעת קולו – בדוברים עצמם. אך כוונתי איננה להציע קריאה דקונסטרוקטיביסטית של מהלכי הקריאה והמשמעות של קינג והם, אלא להראות עד כמה רב המשותף להם ולפרקטיקות קריאה תיאורטיות וביקורתיות. מהלכי העצמה והגייה דומים מובלטים אצל פלסקי וסדג'וויק בהגדרתן את הרמנויטיקת החשד. המבקרת החשדנית, לפי פלסקי, נעה מה"אובזרוויציה" (ההתבוננות השקטה והפנימית) אל ה"הסבר" (הבנוי כטיעון שנועד להיהגות בקול) וכן משיגה "וידוי" ממושא הקריאה שלה, וידוי שהיא עצמה משמיעה (Felski 2015). אצל סדג'וויק, הקריאה

36 כך מגדיר קינג את העובר בשימוע בושינגטון (דקה 23:10 בסרטון).

הפרנואידיה זוקפת לזכות המושא ואף מעניקה לו את תכונת הסיפוריות, ה"היות-ניתן-לסיפור" (narratability). בנוסף, שתיים מתכונותיה המרכזיות של הקריאה הפרנואידיה הן היותה תיאוריה חזקה ובעלת איכויות חקייניות. כלומר, היא גם מחקה את קולו של המושא שלה וגם מאפשרת את חיקויה שלה עצמה באמצעות שימוש בנוסח שמזמין את הפצת דבריה הלאה (memefication, משדות ההתמחות של הימין החדש). קולה הרם והרהוט של המבקר – ובפרט באשר לקולו של המושא – לא רק מייצרים קריאה פרשנית שהיא "תיאוריה חזקה" ובלעדית, אלא גם משמרים ומשחזרים אותה (סדג'וויק 2019).

צורת העצמה נוספת מתוארת אצל פרנסואה באשר למבעים דגושים ומדגישים. לפיה, פרקטיקות של קריאה ופרשנות המתאספות תחת הרמנויטיקה החשד נוטות לסמן קו עבה תחת כל התרחשות או התבטאות טקסטואלית שהן מזהות. התבטאות מינורית, קלושה וחלשת ווליום תהפוך מתוקף הזיהוי של איכות הקלישות עצמה למלאת משמעות כאילו היה חלק ממנה מושהה, חסר או נסתר, כאילו זיהוי הקלישות הוא שמדגיש את היות ההתבטאות "מושתקת" או "מוחמצת". באופן דומה, הקול ש"נשמע בקלישות" בשימועים, מזמין את הדוברים להעצימו ולהגותו בקול וברהיטות דווקא בשל פגיעותו; או שקלישותו ממושמעת כעדות ל"דממה" המודגשת שלו (העדה השותקת), או שהוא משמש ראיה לפעלתנות האוטונומית המוצפנת בו ("תינוק אקטיבי" שאין לשלוט בו) והמוחמצת במבעיו הקלושים. מובן שגם מהלך קריאה ומשמוע, גם מערכת יחסים עם מושא וגם צורה של תשומת לב לאובייקט מסוים נבחר – אינם מתאפשרים ללא העצמה כלשהי (Fazekas and Nanay 2018). לפי הפסיכוביולוג סילבן טומקינס, מערכת האפקטים שלנו פועלת כמגבר אנלוגי שמחובר אל מערכות ביולוגיות שונות ומעצים את צורכיהן לכדי איתות המובא לתודעתנו (Tomkins 1962, 53). במובן זה ההעצמה היא המנגנון הפועל תמידית מתחת לסף המבע והתודעה, ורק באמצעותו יהפוך דבר מה למושא ש"משנה" לנו. אם פיגורת הסנגורית חזקה מדי בקריאתה, אין זה משום שהיא מערבת העצמה האינהרנטית לטכנולוגיית האולטרה-סאונד³⁷ וכן לכל מעמד משפטי המביא עדות לשיח הציבורי והמסב תשומת לב לסוגיה, אלא בשל מידת ההעצמה שהיא מפעילה, בשל היחס בין מידה זו לבין קלישות המושא שלה ובשל סילוקה של אותה הקלישות באמצעות הגייתה הרהוטה.

מהלכים ביקורתיים נגדיים מסרבים לכאורה להעצמה ולרהיטות כיוון שהם מציעים להחיל על מושאים קלושי מבע עמדה שלילית המזהה איכות של "אי-קריאות" (illegibility) כאפשרות של התנגדות.³⁸ באופן דומה אפשר אף לדבר על דממה דרידיאנית המצויה מחוץ למושא ולשפתו והרודפת אותם כמעין רוח. אך תחת אלה אנו פוגשים כאן תופעה

37 לקריאה על התפתחות טכנולוגיית האולטרה-סאונד שפועלת בעצמה כמעין מכונת קריאה מעצימה, ועל ההשפעות ההיסטוריות של התפתחות זו, ראו Nicolson and Goodman 2010; Barad 2007, 189–223; Fleming 2013.

קולית חלשה וקלושת ווליום ומבע שאפשר לשמוע באמצעות מכשירים, תופעה שאיננה בהכרח עמומה או מסתורית ומכאן שהיא נושאת משמעויות המסרבות לפענוח. האם מחוץ לנטיותיה של הפיגורה מצויה אפשרות קריאה ומסירה של תופעה שתוכל להעצים ולהגות אותה (רק) במידה הנדרשת כדי שקלישותה תגיע לתודעתנו ו"תשנה" לנו? האם הקריאה בתופעה יכולה להניח שקלישותה איננה קריאה לעזרה ואף לא כשל המצריכים סנגוריה, אלא חלק המצלול הייחודי לה?

דריכות והטרמה

כמי שמטה אוזן לקריאות העזרה הקלושות ביותר כדי להגבירן ולהגותן ברהיטות ובקול, הסנגורית על הלא-נולד דרוכה, מן הסתם, למושא שלה.³⁹ העמדה הפרנואידיה שמייחסת סדג'וויק להרמנויטיקת החשד מאופיינת בערנות נוראה שאינה חדלה מלהשליך על העולם שסביבה, ולכן אף נעה בדריכות על ציר טמפורלי אינסופי בניסיון להימנע מכל אפשרות של הפתעה מאפקטים שליליים. עבור הפרנואידיה: "לעולם אין זה מוקדם מדי מכדי שמשוהו כבר יהיה ידוע, שמשוהו כבר יהיה בלתי נמנע, שמשוהו רע יקרה, ואף אובדן אינו יכול להיות רחוק דיו בעתיד עד כדי זלזול באמצעי מנע" (סדג'וויק 2019, 152). זהו ציטוט הולם עבור השימועים שמבקשים להטות אוזן לעדות עוברים אף בשלבים הראשונים של הטרימסטר הראשון.

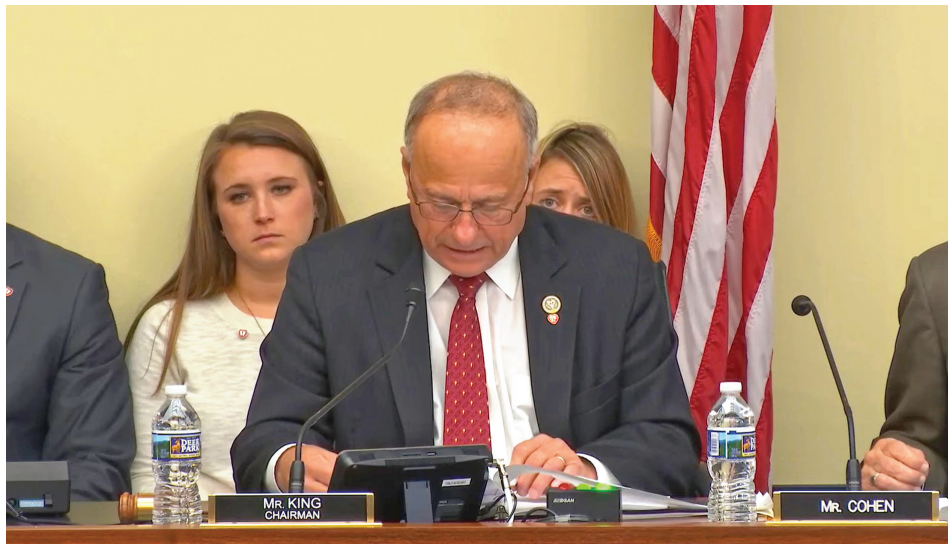
הנטייה לדריכות ולהטרמה ביקורתיות נזכרת אף אצל פלסקי כאשר היא מקבילה את ה-critique לז'אנר הבלש, השוזר אסון – רצח – לכדי נרטיב טהור. כמו הפרנואידיה, גם הבלשית פורסת ומחברת נרטיב, רצף טמפורלי, ואז נעה לאורכו כאילו קיומו קודם לה; זהו נרטיב שאין כל דרך לתפוס בו את ההווה, אלא כדבר שאנו אחראים עליו ודרוכים לקראתו ללא הרף מהעבר הרחוק ועד לעתיד וסכנותיו. אך תרומתה העיקרית של פלסקי להבנת נטייה זו מצויה באפיון הרמנויטיקת החשד שהיא מגדירה כרגישות סמילוגית המפענחת תופעות (phenomena) כסימנים (signs) (Felski 2015, 38). סימנים מצויים בסדר הסימנים, אך אפשר לחשוב על ה"סימן" גם במובן של אות, "פלא, מופת" (אבן שושן 2001, 14), כמצפין התערבות שמימית או בשורה. באפיונה של פלסקי את התיאוריה הביקורתית החשדנית, מבליח אפיון העתידנות הרבייתית (הביקורתית והחשדנית) של אדלמן; כלומר אפיון שהוא מגדיר ככפייה פוליטית-אידאולוגית לדמיין כל רגע בזמן כאילו היה מעובר ב"ילד" עתידי ובמשמעות נוספת, הרת גורל (Edelman 2004, 15-16).

קריאה דרוכה ומעברת, כזו הנעה קדימה ואחורה על רצף תוך זיהוי כל תופעה כסימן, אינה בלעדית לפרקטיקות של קריאה ביקורתית וגם לא לאידיאולוגיה פוליטית רבייתית. זוהי הנטייה שמסמנת פרנסואה במושג הסוד שהיא מזהה ברעיון ה"נשגב" כפי שהוא מופיע

39 תשומת לב ביקורתית להטיה מופרזת לעבר העתיד תוך סיכון ההווה ואפילו סיכון האפשרות להישרדות היא צורת חשדנות שמלמדות בין השאר תיאוריות קוויריות. ראו למשל Edelman 2004; Ahmed 2010; Berlant 2011; Halberstam 2011.

במשנתו הדקונסטרוקטיביסטית של ז'אן-פרנסואה ליוטאר, בפילוסופיה האסתטית (הנשגב המתנסח אל מול היפה, זה שקיים ושאלו מקבלים אותו כפי שהוא) וכן באידיאל ההתגלות הנבואית במסורת היהודית-נוצרית (François 2008). וכך בלשון הצעת חוק פעימת הלב של אוהיו: "פעימת לב עוברית [...] הפכה לאמצעי חיזוי רפואי מרכזי לכך שאינדיבידואל אנושי לא-נולד יגיע ללידה חיה"⁴⁰.

הן נוסח הצעת החוק והן המופעים המסתעפים מהמודל הפרשני שלו מציבים דגם קריאה של דריכות, הטרמה ופענוח תופעות כסימנים ואף כמחווים מברשים ונבואיים. אין זה דגם אחד מני רבים, אלא כזה שאי-אמצו מוביל להשלכות משפטיות. פעולת השיום, חלק מהמהלך שכינתי ההגייה הרהוטה, היא פעולה של פענוח מטרים המטעין תופעה צלילית במשמעות של "פעימת הלב". בציטוט, השיום אף מתפתח לדריכות מרחיקת לכת המבשרת כבר על לידה, על בן אנוש ואפילו – על אינדיבידואל (סמל לא רק של אנושיותו של אותו אדם עתידי, אלא של שיוכו למערכת מסוימת, למשל, אמריקנית וניאו-ליברלית).

תצלום 3: שימוע בהצעת החוק הפדרלית (H.R. 490), וושינגטון, נובמבר 2017. במרכז, נציג איווה סטיב קינג, מציג את ההצעה; משני צדדיו מאזינות אבלות. צילום מסך מתוך סרטון השימוע המלא שעלה לערוץ היוטיוב של ועדת הקונגרס לענייני משפט.

לדריכות ולהטרמה ישנם גם מבעים רגשיים/אפקטיביים בתצלום השימוע מאוהיו ובסרטון השימוע מווינגטון (ואני עצמי, כמובן, דרוכה לקראתם, מנסה לקרוא בהם), למשל רכינתה אל המסך של האחות הצעירה שעורכת את הבדיקה בקולומבוס (תצלום 1) – רכינתה לעבר מה שמצד אחד טרם התהווה ומצד שני דווקא משום כך, נוכח עוד יותר מהאם הנבדקת. בווינגטון, אלה פניהן של שתי הצעירות שמגיחות מעבר לכתפיו של קינג (תצלום 3); השמאלית נראית במלואה (כולל סיכת דש בצורת לב), והימנית – רק זוג עיניים גדולות, כואבות. הבעותיהן, על סף בכי, בזמן הסבריו של קינג, אומרות דאגה עתידית לחיי עוברים פוטנציאליים ובו בזמן כבר מתאבלות, כבר מגיבות לפגיעה, בין התרחשה בין לאו.

מבעים אלה מקבלים אף ביטוי רטורי החוזר בשימועים באמצעות העצמה והגייה רהוטה של רגש החרטה. החרטה היא ניסיון פנימי לכוון בדיעבד רצף טמפורלי (דרוך) שיגשר בין עבר שאין להשיבו לבין הווה שקשה לשאת, כאשר בשיח מעודד החיים והילודה ניסיון זה הופך לכלי אזהרה מטרים ומאיים (דונת 2013). בשימוע בווינגטון העדה ד"ר אולטמן, רופאת נשים שביצעה בעבר הפלות, מכה על חטא ומכנה את עצמה "רוצחת המונים". גב' פרקר שיושבת לצידה מתחרטת על ההתנהגות המינית המופקרת בעברה ועל ההפלות שנבעו ממנה.⁴¹ שתיהן מדגישות את האי-ידיעה מראש כגורם מרכזי לסבל, סבל שהיה אפשר להימנע ממנו באמצעות דריכות והטרמה.

אמירות אלה מעידות על אווירה והלך רוח נפוצים שפועלים בהם יחד פוזיטיביזם מדעי, אמונה דתית, צו תרבותי של קדמה וכן אוריינות באופני הייצוג של כל אלה בקרב הימין החדש ולא בישן. בתוך אווירה זו מתכוננת העמדה שרואה בהפלה טעות הנובעת מליקוי בידע מקדים (גם ידע שמקורו בקדמה). בעמדה הנפוצה של השיח מעודד החיים העכשווי נטען כי מדע הרפואה והתפתחות האולטרה-סאונד מאפשרים (ואף תובעים) כעת זיהוי וידיעה מוקדמים, והבעייתיות נעוצה בחקיקה המיושנת שאינה מתעדכנת ומדביקה את הפער. מרטוריקה זו משתמע כי הצעת החוק, המונעת על פניו מכמיהה "לשוב לאחור", לערכי משפחה נוצריים-מסורתיים או לימים שלפני תקדים רו' נ' וייד – מבקשת דווקא לנוע קדימה אל העתיד שאפשר כיום לדעת מראש (הודות לאפשרויות שמעניק לנו אותו עתיד עצמו!).

מאז תקדים רו' נ' וייד, שהפך את היתר ההפלות המפורש להגמוני,⁴² הימין החדש – שהתכוון בסוף שנות השישים ובראשית שנות השבעים בארצות הברית, בין היתר לקראת קביעה משפטית זו, ושתופס את עצמו כפורע ומערער סדרים – עושה כל שביכולתו כדי לחתור תחתיה. זאת בייחוד מאז 1992, אז הותר לכל מדינה להוסיף סייגים להיתר

41 על דיכוי המיניות הנשית הניצב בלב שיח ההפלות בארצות הברית ראו Doyle 2009.

42 על הבעייתיות של תקדים זה מבחינת התפיסה הליברלית שהוא מייצג בסוגיית ההפלות ראו MacKinnon 1988.

ההפלות.⁴³ ואכן, בעקבות פסיקה זו הוצעו מאות הצעות לסייגים המגבילים הפלות. בין היתר, ב-2003 נחקק Partial Abortion Ban Act בתמיכת הנשיא ג'ורג' וו. בוש, והוא סימן את השבוע ה-21 כגבול העליון להפלה חוקית.⁴⁴ למעשה, כבר ב-1984 תמך הנשיא רונלד רייגן בהקדמת האיסור לשבוע העשרים בשל התחשבות בסוגיית הכאב העוברי. צירוף המונח viable fetus (בר-קיימא)⁴⁵ לסעיף ההגדרות לחוק קבע את הגבול לשבוע ה-24. המשמעות (המטרימה והשגויה רפואית) של המונח זוקפת לזכות העובר את היכולת להתקיים מחוץ לרחם בכוחות עצמו (Knopp 2013, 254).

בהתחשב בחקיקה הנוכחית ובדיון סביבה נראה שחוק פעימת הלב לא יכול להציע אלא הקדמה נוספת ומינורית של איתור התופעה וייצור חובה לפעול בהתבסס על איתורה. כלומר, החוק עוסק בהעצמת הדריכות ובהטרמת ההטרמה שאינן היבט מסוים שלו, אלא הן זכות קיומו. הדריכות וההטרמה הנוצריות, הנובעות מאימת יום הדין, דורשות פענוח של תופעות כסימנים וכהתגלויות מתוך כמיהה להגנה אלוהית מפניו. אך אימה זו, על מהלכי הקריאה הנובעים ממנה, נושאת אף היא גזר דין: קריאת הגוף הנשי מתוך דריכות, כמצוי על רצף מטרים וכמצפין תמיד סוד נוסף שעל הקוראת לזהות (ולהעצים ולבטא). כיצד דריכות טמפורלית זו, הדומיננטית כל כך בהרמנויטיקת החשד, מתייצבת במסגרת גישות תיאורטיות ביקורתיות שרואות עצמן מחויבות לשחרור הגוף הנשי מרצף זה ומסורות לתפיסתו כתופעה, ולא כסימן מעובר או אמצעי לחיזוי?

תביעת מימוש הפוטנציאל

ג'ורג'יו אגמבן בעקבות אריסטו מכיר בקיומם של שני סוגי פוטנציאל: כללי ומסוים. הפוטנציאל הכללי מומחש באמצעות תהליך הגדילה של ילד. לילד, מעצם היותו ילד, אין אלא לעבור שינוי, ללמוד, לגדול ולהתממש. הפוטנציאל המסוים מומחש באמצעות פוטנציאל המשוררת לכתוב. פוטנציאל זה ייחודי מאחר שהמשוררת עשויה גם לא לממשו או למעשה, לממש את האפשרות שלא לממשו; לממש את מה שאגמבן מכנה ה"אימפוטנציאליות" שלה (Agamben 1999, 179–180). אך אציע כי הילד הוא יותר מ"דוגמה" לפוטנציאל הכללי. הילד (בדומה לטענה של אדלמן) הוא הוא פיגורת הפוטנציאל הכללי; הוא ההיתכנות שמוטענת בעדיין-לא הזמני שמחויב לעבור התממשות

43 בעקבות הדיון בשנת 1992 בעניין Planned Parenthood נ' קייסי בבית המשפט העליון. ראו: Cook 2000, 107; Greasley 2017, 206–207.

44 Partial Abortion Ban Act (2003). המונח "לידה חלקית" איננו מונח רפואי-גינקולוגי ונטבע לראשונה במסגרת הצעת החוק. לצידו הופיעו אף דימויים, כיום שכיחים, של עובר בוגר שמיולד ואז מומת בנעיצת מספריים בעורפו. לצד הנראות הרבה של חוק זה, מעניין כי רק כ-0.17% מההפלות בארצות הברית מתבצעות בשלב כה מאוחר.

45 באופן פרדוקסלי הגדרה זו מאפשרת לפסוק לגבי עובר ברחם על בסיס מה שאינו אלא תחזית למה שיקרה לאחר שלא יימצא בתוכו עוד. Tushnet 1986, 162.

(או לחלופין, באובדן הנורא הכרוך באי־ההתממשות הסופית). כאשר הפוטנציאל המסוים המתיחד באימפוטנציאליות שלו כרוך בפוטנציאל הכללי של הילד הלא-נולד, הוא נלכד בחובת המימוש של הפוטנציאל הכללי ואף באחריות לגביה. במילים אחרות, יכולותיה של הסגוריות וכישרונותיה (ואפשר גם ליישם על דוגמת האישה ההרה או האישה המסוגלת להרות) מותכות בפוטנציאל הלא-נולד להיוולד ולהתממש, ולכן גם אובדת לה האפשרות שלא לממשם. הסגוריות, כמו האם הפוטנציאלית, על קרבתה ואחריותה ללא-נולד, מאבדת את הזכות לאימפוטנציאליות. ואכן, במערכת היחסים בין הלא-נולד לבין הסגוריות, האחריות למימושו מופנית לעברה ומערכת את מימוש כוחותיה שלה עצמה, עד כדי התכת תביעת מימוש המושא בתביעה למימוש הקוראת.

שאלת התובענות העצמית עולה אף אצל סדג'וויק בדיון בעמדה הפרנואידית שמגלמת את צורת האהבה "התובעת הכי פחות מן המושא שלה" (סדג'וויק 2019, 153). התובענות העצמית עולה מאחר שהקוראת הפרנואידית דורשת מעצמה בלבד ומסתמכת על כישרונה (talent) כדי שתוכל לייצר תיאוריה יפהפייה ומסועפת גם מהטקסט האפרורי, הזעיר והממסדי ביותר (שם). פרנסואה גם היא רואה את הכוחות הפרשניים שהקוראת מפעילה על הטקסט ככוחות פוריים הנובעים מרמיון פרשני ומסוגלים להשלים פערים ולעשות הרבה ממעט, גם בטקסט "הכי פחות מבטיח" (François 2008, 34).⁴⁶

אותה תביעה "לעשות יותר" או "לעשות הרבה" (בין השאר על ידי מילוי פערים) גם בטקסט צנוע מאפיינת, לפי פרנסואה, את מהלכי הקריאה והפרשנות של הרמנויטיקה החדש, אך מזוהה גם עם לוגיקות קפיטליסטיות של ניצול משאבים ועם אתוס הפיתוח של תנועת הנאורות. אולם היא איננה תולדה של תפיסות תרבותיות מאוחרות אלה ומגולמת היטב כבר בברית החדשה במוסר ההשכל של "משל ככרי הכסף" (שבאחת הגרסאות נקראים talents) של ישו. המשל מספר על אדון המפקיד אצל שלושת עבדיו חלק מרכושו טרם צאתו למסע. שניים מהם סוחרים בכיכרות ומכפילים את רכושם, ואילו השלישי טומן את הכיכר באדמה למשמרת. עם שובו האדון משבח את תושיית השניים וגומל להם, אך מוקיע את השלישי כרע ועצלן אף שהשיב לו בדיוק אותה כיכר שהופקדה בידיו. האדון מחזיר לידי העבד השלישי את הכיכר ומגרש אותו "אל החושך החיצון" (הבשורה על פי מתי 25, 30). לפי פרנסואה, זהו עונש הולם שנגזר על מי שמותירה את הנתון ללא טרנספורמציה, למי ש"קוברת את כישרונותיה (talents) באדמה" (François 2008, 23–32).

מערך ענישה זה על קבורת הכישרון ובזבוז הפוטנציאל מטעין בדחיפות את השיח מעורר הילודה כולו.⁴⁷ למעשה, אפילו בעניין רו' נ' וייד הדגיש בית המשפט העליון הן את זכות האישה לבחור והן את אינטרס המדינה ואחריותה להגן על "חיים פוטנציאליים".

46 מעניין הצירוף שחוזר בשני הציטוטים: "הכי פחות". גם למעט ולצנוע יש מדדים מרביים משלו.

47 על הבעייתיות של רעיון הפוטנציאליות כבסיס מוסרי לפסיקה ולחקיקה בסוגיית ההפלה ראו, Greasley 2017.

כמו כן הוא אף הכריע שאין להפיל עובר בר־קיימא, וסימן קשר בין תחומי אחריות פדרליים לבין היתכנותם של חיים.⁴⁸ כאן מתרחש מעבר הנוגע להיקף הנשיאה באחריות על מימוש פוטנציאל, אך גם מעבר בולט פחות בנוגע למידת האפשרות להכריע, אם בכלל, באשר לשאלת מימוש הפוטנציאל אם לאו. המונח "פוטנציאל" עשוי לסמן איכות פתוחה ומופשטת, ואילו המונח עובר בר־קיימא מוגדר על פי חוק, מדיד ואפילו שפיט (Knopp 2013, 254). מכאן אפשר להסיק שגם עצם התביעה למימוש פוטנציאל המושא הופכת מדידה ומבקשת הכרעה. עמדה זו מתחדדת בנוסחי הצעת חוק פעימת הלב המשתמשים במונח ערך (value), למשל בנוסח של מדינת ג'ורג'יה: "[...] הזכות לקבל פיצויים עבור ערכו המלא של ילד מתחילה בנקודה שנוכחת בה פעימת לב אנושית שאפשר לזהות".⁴⁹ סעיף זה מעגן את זכותה של אישה שלא הובאו לידיעתה פרטי ההיריון לתבוע את מלוא הפיצויים לפי ערך הילד מהרופא/ה האחראי/ת. כך מתרחבת התביעה למימוש מהאם לרופא ולמדינה כשבמקביל היא מתאחדת עם הערך המדיד שאפשר לכמת. מצד אחד הערך מדיד, שפיט ותחולתו רחבה, אך מצד שני הוא גם נתפס בהיגיון התרבותי כאדיר ממדים כל כך עד שאין אפשרות למדוד אותו, והוא הופך כמעט טרנסצנדנטי: לדוגמה, אחת הטענות הפופולריות של סנגורי הלא-נולד מציבה זרקור על אימהותיהם של סטיב ג'ובס, ג'סטין ביבר, שר וסלין דיון ששקלו לבצע הפלה (Khouzam 2017).

הצעתי קודם לראות את הפוטנציאל המחייב מימוש ואת הפוטנציאל שמימושו גם באי-מימושו כבלתי נפרדים הן באשר לילד הממשי והן ללא-נולד הסימבולי. אך אפשר לטעון שיש כאן לכל הפחות הבדל בין תפיסת המימוש כמדיד וכשפיט לבין תפיסת המימוש כמופשט וכפתוח, וההבדל מצוי בין מרחבי הפעולה השונים של פיגורת הסנגורית: בין אקטיביזם נוצרי-שמרני לבין קריאה ביקורתית, בהתאמה. אך אני תוהה אם אין זהו דווקא היבט המאפשר תשומת לב לזיקה השוררת בין האמונה האוונגליסטית בשופט רואה-כול, שתובע פריעת חובות ואף מודד אותם, לבין האמונה הפוסטמודרנית בדחייה הנצחית של כל אפשרות לסופיות ולהכרעה. דחייה זו, לפי פרנסואה, מייצרת עבודת פרשנות ואחריות מוסרית אינסופיות, שתובעות הרבה יותר מאשר הפקת עוד כמה כיכרי כסף (François 2008, 61, n. 88).

האם הסנגורית על הלא-נולד מגשרת על פערים הנפערים בין הבטחה בעלת ערך מדיד ואף אדיר (למשל, חיים פנומנליים והון תרבותי וכלכלי עבור האומה האמריקנית כשל סטיב ג'ובס) לבין הטקסט "הכי פחות מבטיח" (בדיקת אולטרה-סאונד שצילייה קלושים)? או שמא הבדיקה המוצגת, גרעיניתה, קולה החלוש והקושי שלה ליצור צורה ולהעניק צלם אינם התגלמותו של הטקסט הצנוע, אלא דווקא של הנשגב הפתוח והבלתי

Roe v. Wade, 410 U.S. 113 (1973) 126 12 48

H.B. 481 (C)(1) (Georgia 2019) 49

מדיד שהקוראת מתדפקת על שעריו כשהיא נושאת את האחריות להמשיך ולדרוש בו, תמידית, תוך כדי ניסיון להפיק את מרב המשמעות מהמבוי הסתום האפיסטמי? אם כך ואם כך, אף אחת מהאפשרויות האלה אינה מעלה אפשרות של עבודה פחותה או של טקסט שאינו אפוף בתביעה לה.

אני מביטה בעבודתה הקשה של פורטר ובפעולותיה הממשמעות והמטעינות, בין היתר: משלוח של אלפי בלוני הליום אדומים בצורת לב לסנט של אוהיו ביום ולנטיין בשנת 2011, כחודש לפני השימוע הראשוני, ואחריו חלוקת עוגיות בצורת לב במהלך הפגנה בעיר קולומבוס בהשתתפות דוברים ידועים; הסעת אוטובוס ובו חמישים ילדים מצוידים בכובות דובי המשמיעות הקלטה של פעימת לב אל הסנט; ביום ולנטיין בשנת 2012, משלוח של אלפים ורדים אדומים – לדבריה, "המשלוח הגדול ביותר בהיסטוריה של בית המחוקקים" (Marty 2016).⁵⁰

אני תופסת את הפעולות הללו כמחויבות אין קץ למודל פרשני מסוים עד שמשמעותו תובן, תמוצה ותוגשם. לעומת זאת, חברי הסנט הליברליים והתקשורת הבינו את הפעולות הללו כניסיון מניפולטיבי ואינסטרומנטלי לכפות אסוציאציות סנטימנטליות על מושא הצעת החוק באמצעות שימוש בסמל הלב האנושי, האוהב, הרומנטי, הפועם והילדי. אולי תיאור זה הוא שטומן בחובו את ההבדל בין הסנגורית המוצהרת לבין הקוראת, את פיצולה של הפיגורה. אמנם משותפת להן החרדה מקבורת הפוטנציאל וכן מידת העבודה שחרדה זו מייצרת; אך ייתכן שכאן מפסיקה הפיגורה להיפתח אל הסנגורית ואל הקוראת בשל שאלת המוטיבציה.⁵¹ לפורטר טלוס ברור הנע לעבר תביעה פוליטית ומשפטית, והיא תשעבד למענה כל משמעות, ואילו אני לעומתה, כתלמידת הרמנויטיקת החשד, אמנם מבקשת לממש את המושא במלואו ולפענח את סימניו, אך מונעת ממסירותי לפעולת הקריאה עצמה.

מובן שאפשר לטעון מול תקווה זו לנפרדות מהעמדה הסנגורית וממניעיה, שגם מסירותי היא אינסטרומנטלית מכפי שאני מוכנה להודות, שכן אפילו מבט חטוף בשדה חקר הספרות בלבד מעלה שכל קריאה ביקורתית מונעת מהצורך לשמר היררכיה אקדמית וספרותית (Eagleton 2008 [1983]), מהצורך להוכיח שוב ושוב את מרכזיות תצורת הביקורת שלה עצמה (סדג'וויק 2019, 152) וכן מכמיהה להרואיות הקשורה במשא המוסרי הכבד שנושאת הקוראת (François 2008, 62–64, 267). כל אחת מהצורות האינסטרומנטליות האלה בוודאי נוגעת לי כאשר אני כותבת על סוגיית ההפלה. המוטיבציה של פורטר וגודל התביעה שהיא מפנה לעצמה נגזרים מהאל עצמו שהניח לדבריה את

50 מתוקף עמדתה כסנגורית על הלא-נולד, פורטר נוטה כאמור לשפת הפרזה מעצימה: "המשלוח הגדול ביותר בהיסטוריה" ברומה ל"שני העדים הצעירים אי פעם".

51 פיתוח סקרנות בנוגע למוטיבציה הוא מהשיעורים החשובים שלובין מלמדת; הסקרנות הזו היא בלתי נפרדת מהניסיון שלא לקרוא דרך האחרת בלבד. ראו לובין 2019.

הצעת החוק בליבה, ולכן אין ספק שהיא מסורה לחובת מימושה בכל נפשה ומאודה תוך יישום מלא של יכולותיה וכישרונותיה. אך גם בחירת הטקסטים הביקורתית, יטען פרנקו מורטי, היא תיאולוגית: היא מונעת מכובד המשקל של הטקסט הקנוני שהונח שם, בליבנו או על שולחנו (מורטי 2010, 230).

כך, מבעד לשאלות המימוש המלא, לאיסור על בזבז הכוחות, לפוטנציאל כמדיד או אינסופי ואפילו למידת האינסטרומנטליות, נפתחת פיגורת הסנגורית על הלא-נולד לאתרים נרחבים וחופפים של פעולה, קריאה ומשמוע. מול אלה יטען מורטי בשם הקריאה הרחוקה (היא גם הקריאה שאינה אמריקנית, לדבריו), היחידה שמאפשרת התרחקות מהיחס התיאולוגי אל הטקסט הנבחר. אך באשר למושא של מאמר זה, לתופעה שקוראת בה הסנגורית, התרחקות איננה התשובה. פרנסואה תטען שפעולת הקריאה היחידה שאיננה אינסטרומנטלית היא קבורת הכישרונות באדמה, כלומר בזבז הפוטנציאל. להבדיל מהמוטיבציה המוכרת לנו הן ממסורת הרמנויטיקת החשד והן ממסורת הימין החדש, זוהי הפעולה שאינה נובעת מההתעקשות לייצר שינוי או תוצר, אך גם לא לשמר במאמץ את המציאות המשתנה מאליה, אלא קבלת הסטטוס קוו, הנתון והקיים, המובן מאליו (François 2008, 32).

תנועה בין עמדה אפירמטיבית לנגטיבית

מהו אם כן יחסה של הסנגורית על הלא-נולד אל הקיים, אל המציאות הנתונה? הפיגורה מעידה בשמה שהיא מוטה אל החיוב, שהיא "בעד": היא פועלת למען הפיכת הערך השלילי והשלילי זמנית (הלא-נולד, הלא-ממומש, העדיין-לא) לחיובי; היא מונעת מאמונה, ממעורבות ומתמיכה. זוהי עמדה שהמפגש בינה לבין המושא שלה מאשרר אותו ואינו שולל אותו. האפיונים שזוהו עימה עד כה מדגישים מהלכים ממשמעים שמעצימים את נוכחות המושא על פני כל דבר אחר: בין בהעצמת הווליום וברהיטות המבע שלו, בין בדריכות ובהטרמה שמטעינות את ההווה שלו בעתיד לבוא, ובין בשימוש במלוא הכוחות והכישרונות כדי להביא למימושו המלא. בו בזמן הסנגורית מתנסחת כאן מתוך משטחי החפיפה שלה עם הרמנויטיקת החשד המתוארת אצל שלוש ההוגות כעמדה שוללת ומתנגדת, ומהלכי הקריאה שלה ומערכת היחסים שלה עם עולם התופעות מאופיינים בספק, בהפרכה, בהימנעות ובחשד.

סדג'וויק דנה בתיאוריה של אפקטים נגטיביים, שהחשדנות היא ערך מתודולוגי מרכזי עבורה; פלסקי מתארת נקודת מוצא של אי-הסכמה, טון ורטוריקה המרוחקים רגשית וכן מטה-חשדנות (חשדנות שאינה מופנית בהכרח אל הטקסט שנתפס טהור או נשגב בגישות מסוימות, אלא אל מבקריו, לדוגמה). פרנסואה דנה במה שהיא מכנה המסורת (האנטי-) מטפיזית המערבית, נטייה שלא לקבל את העולם כנתון רק משום שהוא נתון, וכן בנטייה הדקונסטרוקטיביסטית המניחה שכל נוכחות מנוקבת בהיעדר (François 2008, 33, 53).

אך בתוך ובינות לטיעוניהן, נזכרים ומגולמים גם היבטים מאשרי מציאות, מתענגים ומונעים מאמונה. לפי סדג'וויק, העמדה הפרנואידית מאופיינת באמונתה החזקה בנוגע לכוחה של ה"חשיפה" (סדג'וויק 2019, 160).⁵² פלסקי מבקשת להזכיר לקוראיה ואולי לה עצמה עד כמה ה-critique היא פרקטיקה מענגת ומבוססת תשוקה (Felski 2015, 108), הנובעת דווקא מהיקסמות ומהזדהות עם הטקסט או לכל הפחות עם עצם הקריאה הביקורתית בו (שם, 112-113). פרנסואה מצביעה על תיאוריות שהיא המשיגה כמנקבות, כתיאוריות העושות גם את ההפך – מטעינות כל מומנט ריק בנוכחות מועצמת ומתפקעת ממשמעות (François 2008, 33).

כך, לצד האמירה הגורפת כי מגבלותיה של הרמנויטיקת החשד נובעות ממעין היקסמות מהנגטיביות ומאמונה מלאה בה, בכל זאת מדובר בהיקסמות ובאמונה, ולכן גם בעמדה הנעה בין חיוב לשלילה, בין אמונה לספק. אפשר לטעון שהתיאוריה החזקה לגבי התיאוריה החזקה שהיא הרמנויטיקת החשד, עסוקה בנגטיביות שלה. אך בה בעת תיאוריה זו מצמיחה גם תיאוריות מקומיות וחלושות יותר, שעסוקות באיכויות ובנטיות של אמונה, הנאה והזדהות: ההתענגות על הסופר-אגו, על מעשה החשיפה המשוכלל ביותר וכן על התיעול הנכון של כל כישרונות הפרשנית.

האמונה שמופיעה בשם העמותה Faith2action היא האמונה באל הנוצרי וברגע ההתעברות כרגע ראשית החיים, וכן האמונה שיש לפעול מתוך האמונה הדתית. אך שני השימועים מראים כי ממש כמו בניסוחה של סדג'וויק, זוהי מעל לכול האמונה בכוח החשיפה. לו רק ישמעו המחוקקים את הצליל ויבינו שמדובר בפעימת הלב, תשתנה החקיקה, יתהפך התקדים של רו נ' וייד וייחשף הציבור הרחב למציאות הנתונה. בו בזמן הציבור גם "יגלה" שלמעשה אסור להאמין; שאין לקבל את המציאות הנתונה ובפרט לא את האנושות הנתונה; יש לפעול (מתוך אמונה) למען שינוי באמצעות חקיקה. כך, גם העמדה מעורדת החיים שוללת את העולם – העולם שמתיר הפלות, שאינו רואה בהן רצה ושאינו ממצה את פוטנציאל הילד בביצית המופרית.

הסנגוריה של פורטר מונעת גם משלילה, מביקורתיות ומחשדנות. בהלימה לפרקטיקות הימין החדש, היא מציעה באתר שלה ובעלונים שהיא מפיצה ניתוח דקונסטרוקטיביסטי המפריך מונח מונח את הסמנטיקה הליברלית שאינה מבחינה לא בעובר לא בלב.⁵³ יתרה

52 מייקל וורנר מתח דומה במאמרו על קריאה לא-ביקורתית, כאשר עמדת מדעי הרוח כלפי העמדה הספקנית, עמדה שמבקשת לחשוף טקסטים ופרקטיקות של אמונה לא-ביקורתית, מגלמת בעצמה אקט של דבקות. לכך מתכוונת גם פרנסואה באומרה שהמשתף לתיאוריות הקריאה שלנו הוא שהן לוקחות כמובן מאליה את האיטור לא לקחת דבר כמובן מאליה. ראו François 2008; Warner 2004.

53 לעלון של פורטר גרסת 2019 ראו <https://tinyurl.com/ycjqsegd>. על אף כל מאמציה, פורטר היא עדיין דוגמה לרטוריקת ההפרכה המשוכללת פחות שזקף לאטור לימין השמרני בשנת 2004. תומכי הימין הקיצוני של הדור הצעיר בארצות הברית, בין היתר פעילי אלטר-רייט, מאופיינים בבקיאיות יוצאת מן הכלל בתיאוריות ביקורתיות, בדקונסטרוקציה, בהומור אירוני, בטרמינולוגיית רשת מחוכמת ובהתנשאות על שיח הפוליטיקלי קורקט. אין עוד לראות בהם עילגים או תמימים.

מכך, הצעת החוק מבוססת מיסודה לא רק על זכות העמידה העצמאית של העובר, אלא גם על חשדנות מפורשת המופנית כלפי בחירתן של נשים הרות. השימועים באוהיו ובוושינגטון מטפחים את החשדנות כלפיהן – עקיפת קולן כדי להגיע לקול העובר. נוסף על כך, החקיקה מטילה ספק ברצונן של נשים להפיל בשל נימוקים של בריאות הנפש או אם הרו בעקבות אונס וגילוי עריות. טיוטת הצעת החוק של מדינת ג'ורג'יה היא היחידה שמאפשרת לערער על איסור ההפלה במקרים של תקיפה, אבל רק אם האישה הגישה תלונה בסמוך למועד התקיפה – ביטוי נפוץ של חשדנות באמינותן של נשים ככל שהדברים אמורים באלימות מינית.

לכסוף, בין שהיא מפעילה מהלכי קריאה שליליים ושוללים ובין שמהלכיה חיוביים, פורטר פועלת מתוך התענגות ותשוקה, ודמותה מצטיירת פעמים רבות כאקסטטי. בסרטונים ובתצלומים ליד הכרזות של הצעת החוק, או בעת ויכוח עם מראיין, היא צוהלת ופניה קורנים. העונג ניכר יותר מכול בקדימון לקומדיה רומנטית שהיא העלתה לערוץ היוטיוב שלה בשנת 2016.⁵⁴ ה"סרט" בכיכובה לצידו של שחקן העבר ההוליוודי סטיבן בולדווין (סרט שכלל לא צולם והופק, יש לציין) עתיד לדבריה לצאת לאקרנים, והוא מוקדש לביוגרפיה שלה כמי שקידמה וכביכול כבר העבירה את חוק פעימת הלב. העצמה, הטרמה לצד אמונה, תשוקה והתענגות ללא גבול מגיעים כאן לשיאם.

הפיגורה אם כך מאופיינת הן באמונה בכוחה של החשיפה, הן בנטייה להטלת ספק והפרכה והן במטה-חשדנות שאינה מופנית בהכרח אל המושא, אלא אל מי שתופסים אותו אחרת; הן בטון וברטוריקה מרוחקים ומפרקים והן בהתענגות ובתשוקה. נטיות משותפות אלה מדגישות את פניה הנגטיביים של הסנגורית המוצהרת, אך אולי עוד יותר מכך, את פניה האפירמטיביים של הרמנויטיקת החשד.

הצעה חלופית

דמות הסנגורית על הלא-נולד שהתחלנו להתוודע אליה עשויה להיות קולנית, חרדתית, קונטרול-פריק ובעלת שאיפות גרנדיוזיות. היא אפופת אימה מעצם האפשרות שלא תממש את עצמה ואת מושאה; מתנגדת לכל אפשרות של מידתיות ונוטה לפרש, תמיד, את החולף והקטן כהרה גורל. עבורה, כל אי-ודאות זעירה היא הזמנת עבודה. זוהי, תודה לאל, עבודה אינסופית, כזו שאינה מותירה כל מרווח לקריאות אחרות וגם לא למנוחה. היא נשמעת לי מוכרת.

נטיות אלה של הסנגורית מייצרות ומציפות בעיה בסוגיית ההפלה ופוטנציאל הגוף הנשי. הרמנויטיקת החשד, כתבה סדג'וויק, עלולה להחמיץ את ההיקשרויות שהיא ניגשת

עימן אל מושאי קריאתה. ואכן, תיאוריות ביקורתיות רבות, המבקשות להציע פרספקטיבות התומכות בהפלה מטפורית או ממשית ולסייע בהתמודדות עם אתגר כדוגמת חוק פעימת הלב, פועלות מתוך היקשרות אל המושא – אולי אף האידיאל – הלא-נולד. כוונתי היא שתיאוריות קוויריות ופמיניסטיות שמבקשות לזקוף משמעות אחרת הן ללא-נולד הממשי והן ללא-נולד כרעיון עושות זאת מתוך וכלפי תצורות מסוימות של היקשרות ללא-נולד, כאשר ויתור על תצורות אלה יסמן עבורן הכחדת כל אפשרות של קריאה. בהצעותיהן משתמר מקומו המועצם, הדרוך והתובעני של הלא-נולד, גם אם עדיין מושמעת ביקורת על שימוש אידיאולוגי מסוים בו ומוצעת גמישות תנועה המסתכמת אך ורק במעבר בין גישה אפירמטיבית לנגטיבית, או להפך.

בדוגמת הקצה הנגטיבית, אדלמן מרומם את רעיון ההפלה כגדיעה רדיקלית של העתידנות הרבייטית שהוא מציב מול הדמיון הקולקטיבי של הילד/עובר (Edelman 2004). בהצבה זו הוא מטעין אותה במשמעות הרת גורל ומייצר מעבר של העצמה והגייה בין החוויה חלושת הקול, השכיחה כל כך בקרב נשים,⁵⁵ לבין המסר הנגטיבי והביקורתי שהוא משמיע מתוכה. את ההתכוונות המופנית אל העתיד, אדלמן ממיר בתצורה נוספת של ודאות לגביו – העתיד איננו קיים. הוא אכן מתרחק משאלת מימוש הפוטנציאל כשהוא הופך את ההפלה לסמל לאי-מימוש אקטיבי, אך אין הוא מציע אלטרנטיבה של ממש מאחר שעבורו ההפלה אינה אלא רעיון ש"מפיל" ייצוג מדומיין, תודעת המונים כוזבת. הוא מתעלם מאפשרויות המימוש ואי-המימוש של ה"יש" שבכל זאת מתקיים, ה"יש" שההפלה החומרית עוסקת בו (ושאלולא התקיים, לא הייתה הפלה, בין חומרית ובין רעיונית).

אך גם גישות פמיניסטיות אפירמטיביות מייצרות מהלכים סגוריים, מקסימליסטיים, הן בתמיכה בהפלה כאקט ממשי והן כאידיאל של שחרור. גם הן הוגות בקול התרחשויות קלושות מבע ומפיצות אותן כמסר שניצב מול כפיית הילודה וחוסר הצדק המצוי בפקוח על הפלות ובתיחומן. העבר וההווה נותרים מעוברים עבורן בעדות, בהוכחה; הגוף הנשי (אם לא ההרה, אז המפיל) מפוענח כאות או סימן מנבא הן לשינוי והן לצורך בשינוי. תפיסות אלה מתנגדות בעיקר לאמונה הנפוצה הגורסת שפוטנציאל נשי מתממש רק באמצעות ילודה ואימהות. עבורן, רעיון ההפלה הוא אלטרנטיבה למימוש זה, כיוון ששחרור הגוף הנשי מילודה עשוי לגלם רווח חברתי ותרבותי כולל (Braidotti 1994, 52; Baraitser 2014). "ההפלה [...] היא שהופכת את השירה לאפשרית" (Doyle 2009, 34), כתבה ג'ניפר דויל. כלומר, הפוטנציאל המסוים, למשל פוטנציאל המשוררת לכתוב, ממשיך להילכד בפוטנציאל הכללי של הילד, ורק הסיבתיות היא שמתהפכת. יתרה מזו, כפי שיודעת כל

55 לפי נתוני מכון גוטמאכר, בשנת 2017 כ-18% מכל ההריונות בארצות הברית הסתיימו בהפלות יזומות, כמיליון בשנה. ראו Jones et al. 2017.

כותבת, הפוטנציאל המסוים הופך בעצמו לחוב שאין אלא לפרוע, לכישרון שאסור בשום אופן לקבור – הוא הכתיבה.

האם תמצא דרך התמודדות נוספת עם הצעת החוק ועם השיח מעורר החיים, דרך שתאמץ היבטים מסוימים ותדחה אחרים מתוך מסורות ביקורתיות אלה ומתוך המסורת הפוסט-ביקורתית המתגבשת? עיקר הצעות הקריאה והפרשנות החלופיות של המבקרות הפוסט-ביקורתיות עוסקות גם הן במעברים בין נגטיביות לאפירמטיביות: פלסקי ניסחה קריאה ביקורתית שתשלב את הידע ההיסטורי והפוליטי של ה-critique ותדגיש מערכות יחסים של חיבור והזדהות עם מושא הקריאה וכן סקרנות לגביו (Felski 2015, 172–185). סדג'וויק כידוע הציעה קריאה מאחה (reparative reading): כניעה לאפשרות הפוליטית מלאת התקווה הנשענת על התעוררותם של אפקטים חיוביים (סדג'וויק 2019, 168–172). ואולם עבור הסנגורית על הלא-נולד, הצעות אלה אינן חלופה של ממש מאחר שהן כבר מוכלות באפיוני הפיגורה: ההיקשרות הרגשית, האמונה, ההתענגות והתקווה. בכל זאת אבקש להציע כי אכן מסתמנים בהיבטים החלושים והמינוריים יותר של כתיבת ההוגות – ובפרט בכתיבתה של פרנסואה – אופני קריאה ומשמוע המצויים מחוץ לטווח מהלכיה של הסנגורית על הלא-נולד.

אביט בקריאה פרשנית נוספת המכוונת אל מושא הקריאה של הסנגורית המוצהרת על הלא-נולד. כוונתי למחקר הגינקולוגי שאיתר את פעימת הלב בשבוע השישי להתעברות. אמנם לאורך המאמר המדעי הרופאים מבצעים בדיוק את הפעולות הפרשניות של הפיגורה: העצמת קולו של המושא והגיית קול זה ברהיטות (הם אף משיימים אותו כפעיימת לב), דריכות והטרמה לגביו (חשיבות המאמר מנומקת בהקדמת זמן האיתור ליום ה-41. זאת ביחס למחקר קודם שאיתר את פעימת הלב בטווח שבין היום ה-44 לשבוע ה-15) ומימוש מלא של כישרונותיהם ושל הציוד שברשותם.⁵⁶ אך במומנט מסוים שאפשר לזהות בו נוסח המצביע על קריאה שאיננה קריאת הפיגורה, התופעה נקראת, מובנת ומתוארת כ"הד זעיר שמהדהד, מבליח ו/או פועם במקצב סדיר" (Cadkin and McAlpin 1984).

תיאוריה חלשה והסיפר הנסוג (במקום העצמה והגייה רהוטה)

התיאוריה החלשה מאפשרת תשומת לב קרובה ומקומית לנקודת המפגש של הקוראת ושל המושא – על האפרטוסים וצורות ההיקשרות שהם חלק מנקודת המפגש – על חשבון אמירה גורפת ונוחה לציטוט. אין מדובר רק ב"קריאה קרובה" ואפילו לא בתשומת לב פנומנולוגית שמאפשרת התקרבות אל הפרט וחשיפת אמת או מהות עמוקות או מקיפות יותר; גם לא בקריאה פרגמטרית מאחר שהמקומי, גם אם הוא חלקי, איננו פרגמנט, שבר

56 איתור פעימת הלב מיוחס בין השאר למכשיר האולטרה-סאונד שצמד החוקרים עושים בו שימוש מעצים: סורק עם הגברת פוקוס של 3.5 מגה-הרץ אשר מציג 30 פריימים בשנייה, של חברת דיאסוניקס.

מתוך שלם. הדגש כאן הוא על התיחום הפריפריאלי⁵⁷ וכן על תיחום היומרות. כפי שהגדירו סדג'וויק וטומקינס לפניה, זוהי הקריאה שאינה מציעה הרבה מעבר לתיאור התופעה. אין זה תיאור סיכומי או היסטורי שמקיף מספר רב של פרטים (כמו בהצעת מורטי למשל), אלא תיאור טקסונומי המבדיל בין תופעות באמצעות ניואנסים וכן תיאור חושי של קרבה, האזנה והתבוננות. אל התיאוריה החלשה אפשר לחבר את מה שפרנסואה מכנה "הסיפר הנסוג". זוהי צורת סיפר בגוף שלישי המוסרת חוויה פנימית שאינה נהגית בקול רם על ידי הדמות ואולי אף לא נחווית אצלה באופן דגוש דיו המנביע רצון או יכולת להגותו בקול. הסיפר הנסוג מדווח על החוויה במעין אגביות מבלי להעצים אותה ואת משמעותה. במילים אחרות, הסיפר הנסוג – נסוג מאחר שהוא מרפה מייד לאחר לכידת החוויה; מניח מייד לאחר שהוא מרים – אינו "נכשל" במסירת העולם הפנימי המסתורי, האטום והלא-קריא של הדמות, אלא דווקא מצליח במידה מסוימת. מידת ההצלחה תחומה וחלושה ואינה הופכת את החוויה למבע מועצם, רהוט או מודגש.

נוסח הרופאים מגלם את קריאת התיאוריה החלשה ואת הסיפר הנסוג בפרשנות שאיננה מתעלה מעבר לתיאור קרוב במסירת ה"פנימיות" הלא-דגושה. היענות מסוג זה היא שמאפשרת תשומת לב ראשונית ל"הד", מונח שלא נכח בשימועים, בהצעת החוק או בתגובות תקשורתיות לתופעה. ההד הוא צליל משני לפי ההגדרה המילונית: "(1) בת-קול [...] (2) תגובה, מענה" (אבן שושן 2001, 140). אך אין הוא משני במובן של חזרה ריקה, חסרת מקור,⁵⁸ אלא חלק בלתי נפרד מן החלל שהוא נשמע מתוכו, והוא איננו ראשוני לו. ההד "[...] אוסף בדרכו מאפיינים אקוסטיים של המקום: החומר דרכו הוא עובר או מוחזר ממנו, הגודל, הצורה, המשטחים [...]]" (צדקה 2019). במבעו הלא-מודגש ובמסירה הלא-מודגשת שלו, ההד הוא תופעה קולית שאינה מאופיינת כאוטונומית וכאקטיבית (ביחס לגוף הנשי), גם לא כדממה אניגמטית בלתי מופענחת (המוטענת בכך בציווי לפצחה). ההד כאן הוא הצליל שנשמע ונמסר בקלישות ובעיקר בתיחום, מתוקף החלל שהוא נוכח בו ושאינו רוק מתוכו הוא עולה כהד. ההד עונה ב"כן" וב"יש" אל השלילה המוחלטת שיציע אדלמן באשר לשאלת קיומו של העובר ומשמעותו. אך ה"כן" הזה הוא כה חלש עד כי המרחק בינו לבין ה"לא" כמעט נטול הפגנתיות.

קשה כיום להעלות זאת על הדעת, אבל ייתכן כי "העצמה" איננה תמיד המעבר הרצוי או ההולם עבור הנשים כולן. מה לחלקנו ולעוצמה? כמו המושא והתופעה הלא-נולדים, כך גם הגוף הנשי שהם נוכחים בו, משמיע (במקרים מסוימים; במקרה שלי) קול חלש מעצם

57 ראו בנושא זה את המבט המיפוי של לאטור ואת המבט הנמוך של לובין. לובין 2014; Latour 2004.

58 כפי שמציעה סיאן נגאי בקריאתה את ההד ברומן של הרמן מלוויל, *Confidence Man The*, או ספיבק באשר לדמותה של אקו בסיפור המיתולוגי של נרקיס – שתיהן מתארות חקיניות נטולת מקור או כוונה. ראו Spivak

1993; Ngai 2005.

מהותו. אפשר אולי לקרוא ולמשמע את קלישותו מבלי להעצימו, אך גם מבלי לוותר על עצם הקריאה, על מסירת הקול ועל היות הגוף כזה ש"משנה" לנו.

בכל זאת אנקוט כאן כעת העצמה והגייה רהוטה של חששותיי (הדרוכים והמטרימים): מה אם קוראת המאמר תשאל: "טוב ויפה. נניח שהלא-נולד ואפילו הגוף הנשי הם מושאים חלשים שהולמים תיאוריה חלשה. אך מה בדבר הפעולה החזקה שהיא ההפלה?". על כך אשיב, שאכן, כך היא נתפסת בהיגיון הקולקטיבי הן בימין השמרני והן, כפי שראינו, בתיאוריות קוויריות ופמיניסטיות המאדירות את כוחה ההרסני או את חופש הבחירה המגולם בה. והיא בהחלט עשויה להיות כזו. אך אם נחשוב על ההד כמצוי על קו התפר בין הנפרדות הטוטלית לבין האי-נפרדות המוחלטת, אזי ההד כמוהו כאחר שאין בו די אחרות כדי לתבוע מאיתנו אחריות מוסרית (אינסופית) כלפיו. כך גם הפעולה המופנית כלפיו עשויה להיות נחרצת פחות, חזקה פחות.

במקרים רבים ההפלה – המצויה על רצף שתחילתו בהתעברות שלא התרחשה, עבור גלולת הבוקר שאחרי, להפלה הטבעית (miscarriage) ששכיחותה הרבה הייתה לסוד גלוי בשיח הפריון, וכלה בחוסר אפשרות, יכולת או רצון להמשיך בפעולה המתמשכת (שעשויה להיות חלשה או חזקה) של ההיריון – היא פעולה חלשה הן מבחינת מידת ההתכוונות האקטיבית שלה⁵⁹ והן מבחינת תוכנה. כלומר ההפלה במקרים אלה היא פעולה תחומה בממדיה ובמעגל ההשפעה שלה (שאינו כה גדול כפי שמשוכנעים פורטר או אדלמן), והיא גם פעולה של תחימה. היא תוחמת למשל ואינה מאיינת מערכת יחסים או צורת חיים שכבר התרחשו ושאי-אפשר לשלול את התרחשותן. אני מאמינה כי תפיסה זו של ההפלה עשויה לאפשר הכרה שקטה והולמת את מידותיה להבדיל מזו הגורפת שמעניקה לה הלוגיקה של תנועות מעוררות חיים, ומההתנגדות הנחרצת ללוגיקה זו שמגולמת בעמדה מעוררת הבחירה. בו בזמן, ההכרה שאני מכוונת אליה גם שואבת מהתפיסה מעוררת החיים המזהה את קיומו של ה"יש" הנתחם על ידי ההפלה וכן מרצונה של העמדה מעוררת הבחירה להתמודד עם הקשיים החוקיים והאידיאולוגיים שמציבה החקיקה נגד הפלות מול נשים כה רבות.

העדיין לא כמצב מוכרע (במקום דריכות והטרמה)

תפיסת ההפלה כאירוע חלש מאפשרת הבנה טמפורלית אחרת שלה. מעצם היווצרותו של ההד והתרחשותו בתוך מרחב אקוסטי, הוא גם משמר את תכונותיו של המרחב כזיכרון – אך תמיד תחום שם ולטווח קצר מאוד (צדקה 2019). כלומר גם כאן מדובר

59 בדומה למה שפרנסואה מכנה פיגורות הוויתור החלש (figures of weak renunciation), ולמה שנגאי מגדירה התכוונות חלשה (weak intentionality) בדיונה על אפקטים של אוכלוסיות שכוחן החברתי והתרבותי מוגבל. ראו Ngai 2005; François 2008.

באיכות של תיחום ביחס לתפיסת המֶשֶׁךְ של התופעה ולמידת השלמתה. תחת דריכות או הטרמה נוצרת כאן ציפייה אחרת: "את מחכה ומחכה ואז, פשוט מוותרת" (François, 2008, xxii). אך ויתורך לאו דווקא נובע מייאוש או מחוסר יכולת להמשיך ולחכות, גם לא מהתמסרות לעיכוב או להשהיה הנצחיים – אלא מהאפשרות שדי היה במשך הזמן המסוים אף שהתחיל – ואף הסתיים – כלא-נולד, כעדיין-לא.

נוסח ציטוט הרופאים, המבכר תיאור על פני שיום, מותיר את המונחים תחומים מבחינת המודוס הטמפורלי שלהם, אך עם מוכנות לויתור על ידיעתם המוחלטת והמבשרת. נוסח זה מאפשר אף הוא מינוח שלא הופיע בקריאות האחרות: תיאור מעודן וקרוב של תשומת הלב להבלח ולריצוד הרומז לערך ה"ניטרלי" של רולאן בארת, הערך שבארת מבקש לייצג באמצעות עולם דימויים של הבלחים, הבזקים ונצנוצים. הניטרלי מתרחש ומבליח, אך מבלי להעיד על המשך רצף האירועים ומבלי להיות אמצעי לחיזוי. למעשה הניטרלי הוא הוא הלא-צפוי, שאי-אפשר לחזות (Barthes 2005 [1978], 53).

אפשר לשאול כיצד – בפועל – לתפוס תופעות כהבלחיות ולא כמעוברות בסימן או בבשורה. האפקט בעת ובעונה אחת "מדביק" זמנים בתהליכי קריאה ומשמוע ו"מדביק" בין תופעה לגירוי ולתגובה רגשית. והאפקט, לפי בראיין מאסומי, מטרים את זיהויו ובוודאי את עיבודו מאחר שהוא ניצת באופן מידי וספונטני (Massumi 2002). כלומר, האפקט מטרים את החלטתנו להטרים או שלא – הוא מתעורר בין שנחליט לגשת אל מושא הקריאה שלנו מתוך ציפייה ובין מתוך ויתור עליה. במילים אחרות, התופעה הצלילית והוויזואלית שתופיע בהבהוב האולטרה-סאונד תצית בי את התגובה שהיא תצית – ואולי התגובה תהיה תקווה נחושה למהלך חיים שלם וזעם קדוש על כל אפשרות אחרת? אך ההבלחים של בארת – לא זו בלבד שאינם נפרדים מאפקט, אלא הם הבלחים של אפקט. לכן אציע שהאפקט עשוי לערב תחושות של דריכות והטרמה ואולי, בו בזמן, גם להישאר תחום. משכי האפקט, על כל שהם מציתים, יכולים להיקרא כמצבים נתונים שאינם מצריכים מאיתנו דבר, אפילו לא את ידיעתם והמשגתם. תפיסה זו הן של תופעות והן של אפקטים מכירה בהתעוררות ציפיותיה ואפילו בדריכותה של הסנגורית, אך גם מניחה להם.

אכן, הריונות, הפלות, גופים ומושאים לא-נולדים "משנים לנו" (וטוב שכך), ולכן מעוררים ציפייה, תגובה ולעיתים גם אשמה, אבל או צער. הם אינם ההתרחשות הנחוות רק באופן אסתטי לפי מדדים של זמן, צורה ומשך, אלא הם בעלי משמעות, אך לאו דווקא הרת גורל. למעשה, זו דווקא המשמעות הנוכחת שמבקשת שלא נתפוס אותם מושאים כאמצעי חיזוי או כרמזים מטרימים, אלא נשהה לצידם עד להיעלמותם.

קבורת הפוטנציאל

צמד הרופאים החתומים על המחקר השתמשו במרב כישרונותיהם ובטכנולוגיה שבידיהם כדי להביא לתודעת הנשים ההרות ולתודעתנו את התופעה שהם איתרו (אם כי לטענתם, המחקר לא ביקש להבטיח שההיריון או העובר יתממשו במלואם, אלא להפחית את החרדה המלווה את ההיריון (Cadkin and McAlpin 1984, 499, 502). בו בזמן, אופן המסירה של קריאה פרשנית בציטוט, כלומר תיאור של התופעה הקלושה כתחומה, כהבלח על פני משך הזמן וכהד, אינו תביעה למימוש ואינו פעולה אקטיבית שנועדה להביא למימוש. ההד המבליח המזוהה הוא "end in itself", כלומר המימוש מוכל בו. אם התופעה, ההתרחשות או החוויה הם קלישות המבע שלה, ואם התופעה (ואף תגובתנו אליה, האפקט או הרגש שהיא מעוררת) היא בדיוק משך הזמן של הופעתה, אזי המושא הוא גם הפוטנציאליות שלו וגם מימושו, גם אם כל שייעשה בו הוא קבורה באדמה.

זוהי אפשרות אחרת מאי-מימוש מכוון מטרה ונגטיבי כשל אדלמן. היא דומה למימוש האימפוטנציאליות שמתאר אגמבן, אך איננה זהה לו. למעשה, אפשרות זו מייתרת את ההבחנה בין מימוש לאי-מימוש, בין פוטנציאליות לאימפוטנציאליות. ברצוני לפתח את ההצעה של פרנסואה, הרואה כל פוטנציאל (טקסטואלי או אחר) כבעל ערך בין שהוא ממומש ובין לאו, לכדי מחשבה על פוטנציאל שיכול רק להיות ממומש, בפרט אם אנו מפרידים את המימוש מתפיסת המיצוי המלא, הפקת המרב וייצורו של תוצר בעל נראות – תפיסה שהיא עצמה הפיגורה האולטימטיבית של האתוס האמריקני והרגע ההיסטורי הנוכחי (וכאמור לא רק שלהם).

המושא, הלא-נולד, הטקסט, הכישרון והגוף עצמו לא (תמיד) תובעים דבר מה. אך זוהי אי-תביעה הנובעת מתוך קיומם המלא (מלא במעט; מסופק במעט), ולא מתוך שלילתו. אמנם גם הותרת הלא-נולד כלא-נולד כרוכה בפעולה (לפעמים), אך גם הפיכתו לנולד ושימורו ככזה כרוכה, על פי רוב, ברצף תובעני של פעולות. ההבדל הוא בעוצמת הפעולה, בהדגשתה, בהתכוונותה אל העתיד ובמימוש המצופה ממנה. הלא-נולד שנותר כלא-נולד עד להיעלמו שונה מהלא-נולד שהגדרתי קודם לכן, אפילו באופן הגייתו. אל מול הלא-נולד המוטען בפקעת מתחים טמפורליים, תובעניים ומעצימים והמודגש בקו תחתון, בסימן קריאה ובצליל אורגן מאיים, אולי אפשר להתחיל להיפרד מתובענותה המעצימה של הפיגורה בניסיון לדמיין לא-נולד שצליל הגייתו נאמר ונמוג – מתקיים ונתחם וחדל – בניטרליות, בטון של דקלום שיר הייקו או בכיטיים כמו "שעת הבוקר", "הצליל שמגיע מן החלון".

מקור הניטרליות אינו באדישות, גם לא בשלמות מסוגרת. כפי שמראים הן בארת והן פרנסואה בעזרת הכתיבה של מוריס בלאנשו (2012 [1969]), מדובר בניטרליות לאה, עייפה, ותרנית וצנועה. אולי זוהי אותה העייפות שאוספת הן את הלא-נולד והן את פעולת ההפלה לתוך התיחום, החולשה והקלישות שהוזכרו לעיל; עייפות שיכולה להימצא על קו

התפר בין אקטיביות לפסיביות, בין חיוב המציאות הפעיל לבין שלילתה הפעילה לא פחות. למעשה, נדמה שההפלה היא הפעולה שאין אלא להיות עייפה בתוכה, לקראתה, לאחריה וביחס אליה.⁶⁰

סוף דבר

בין הגוף הנשי וסוגיית ההפלה לבין העמדות והדיסציפלינות המבקשות לקרוא ולפרש אותם שוררת פקעת היקשרויות אשר לה מקורות ומבעים שונים. ביקשתי לתת לה צורה באמצעות פיגורת הסגורית על הלא-נולד.

התחלתי מתוך ניסיון להבין אילו מהלכי קריאה ומשמוע נוקטת הקריאה הפרשנית של התופעה הקרויה "פעימת לב" במסגרת הצעת החוק. ביקשתי למצוא עבורה אפשרויות נוספות: לא לקרוא אותה כ"שום דבר" וכ"אין-חומר", כפי שעושה אדלמן, כריק שהימין והשמאל מנסים לצבור על גבו הון פוליטי ולהניע תנודות כבדות משקל באומה האמריקנית; ואף לא כאינדיקטור למהלך של חיים שלמים, כהתגלות המחכה לפענוח וכפוטנציאל רדום הממתין למימוש. בדרכי למצוא אפשרויות לקריאת ההד הזעיר והמבליח, קראתי את הפיגורה עצמה. לא אכחיש – קראתי אותה קריאה חזקה, כנראה באותם האמצעים שהיא עצמה השתמשה: העצמה והגייה רהוטה של קולה (הכבר-חזק, לתפיסתי), דריכות והטרמה בנוגע למהלכיה (הנובעות כנראה מחרדתי ממנה), מאמץ לממשה כדמות, כפיגורת שיח, וכן למימוש הפוטנציאל העצמי שלי ככותבת הכותבת עליה, תוך תנועה בין חיוב לשלילה, בין היקסמות לרתיעה.

הצעתי כי מהלכי הקריאה והמשמוע המרכזיים של הפיגורה, שנקטתי במידה רבה גם אני, מייצרים מעברים של מידה ומינון במובן שהם "עושים יותר" ממושאים ותופעות. הצעתי ואולי אף "הדגמתי" כי הפיגורה, על אופני הקריאה שלה, נפתחת להכיל צורות מסוימות של תיאורית ביקורתית שהוגדרו כאן תחת הכותרת של הרמנויטיקת החשד. מעברים וצורות אלה צומחים, הצעתי, הן במרחבי הפעולה והמחשבה של המסורת הביקורתית השמאלנית והליברלית והן באלה של אקטיביזם נוצרי ורפובליקני מתוך אותן ההיסטוריות, בתוך אווירה תרבותית ורגשית שאין בה איום גדול יותר מאשר קבורת הפוטנציאל. כך, החיפוש אחר קריאה ומערכת יחסים עם מושא המצויות מחוץ למהלכים מעצימים אלה, כלומר החיפוש אחר התמודדות עם הצעת החוק, זימן גם אפשרות להתמקם מחוץ לכמה מהערכים ומהפרקטיקות של הרמנויטיקת החשד.

60 את מאמרה על הפלות פותחת דויל בעייפות, בהצהרה כי היא מותשת מראש מעצם בחירת הנושא וטרם התחלת הכתיבה. ראו Doyle 2009.

השאלה העיקרית בעקבות ההקבלה בין מרחבי הפעולה השונים של הסגורית היא זו: עד כמה תיאוריות הקריאה שהתחנכתי לאורן על זיקותיהן (השונות זו מזו) ללא-נולד, כלומר, למשבר, להרה גורל, לנשגב, לנבואי, לחדש, ללימינלי, לחזק, או לקורבן והמושתק, לאטום, לעמום ולסתום – מסוגלות ורוצות לפעול כדבר מה אחר מלבד כסגוריה על הלא-נולד? והאם אפשר לא רק לוותר על היבט מסוים של הלא-נולד או להופכו על ראשו כשלילי או חיובי, אלא לראותו מתוך הכרה בפקעת ההיקשרויות המתעוררת ונאספת סביבו? כלומר הכרה בתפיסתנו את העוצמות והמתחים המוטענים בו ואת חובותינו כלפיו; וכן מתוך שמיטה לאדמה מרוב עייפות של האמונה שהלא-נולד, כפי שהוא נתפס במסורות השונות, הוא אתר המחשבה והכתיבה העשיר, המרובד והמסתורי ביותר, שלא לומר הבלעדי; את האמונה בהיותו עדיין-לא המבקש להתממש או שלעולם-לא-להתממש דרכנו, קוראותיו; פוטנציאל טהור, תביעה, חובה או הבטחה. הנחות אלה מאפיינות גם תפיסות של הגוף הנשי ה"מסתורי" והטעון, זה הנוכח רק מתוקף מערכת יחסיו עם סגוריות שונות ובתיווכן, שממשיך להתכונן בעצמו כלא-נולד, כעדיין-לא; כאישה שעדיין-לא-נולדה, הן במובן התיאורטי המשער שכוחותינו והפוטנציאל שלנו עדיין מחכים לקריאה האחת, הנכונה, והן במובן החומרי, הביולוגי – זה שטרם מומש אך עתיד להתממש, אם בילודה ואם בהפלה. האם אפשר להחליש את אופני הקריאה והפרשנות המוכרים לנו כדי לזהות ולהפנות תשומת לב אחרת, תובענית, מעצימה ומטעינה פחות, תשומת לב תחומה, צנועה, וכבר-עייפה לגוף הנשי, לחומרים ולתופעות שעשויים להדהד בתוכו, לפעולת ההפלה; תשומת לב המזהה את היותם (לפעמים) מושאים מוכרעים וממומשים, אך במקביל – אף שאין להם תמיד צורך בסגוריה שלנו – את היותם כאלה ש"משנים לנו"? אותה תשומת לב עשויה אף לסמן – בצד המסורות הביקורתיות הקיימות, ולא במקומן – אפשרות נוספת של קריאה במושאים, בתופעות ובטקסטים, מושאים שייתכן שמבקשים מאיתנו משהו אחר, משהו פחות משלמדנו להעניק להם.

החוג לספרות, אוניברסיטת תל אביב

ביבליוגרפיה

- אאורבך, אריך, 2019 [1938]. ספרות, היסטוריה: היום האחר – אסופת מאמרים, בתרגום רות גינזבורג, בעריכת גלילי שחר, ירושלים: מוסד ביאליק, בשיתוף אוניברסיטת תל אביב.
- באבא, הומי ק', 1994. "שאלת האחר: הברל, אפליה ושיח פוסט-קולוניאלי", בתרגום עדי אופיר, תיאוריה וביקורת 5 (סתיו), עמ' 144-157.
- בלאנשו, מוריס, 2012 [1969]. השיחה האינסופית, בתרגום דניאל אפשטיין, בני ברק: הקיבוץ המאוחד.

- דונת, אורנה, 2013. "בכיייה לדורות: חרטה על אימהות", עבודת דוקטור, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת תל אביב.
- לביא, שי, 2018. "אחרית דבר: תיאוריה וביקורת – לקראת מפנה?", תיאוריה וביקורת 50 (חורף), עמ' 553-563.
- לובין, אורלי, 2003. *אשה קוראת אשה*, חיפה: אוניברסיטת חיפה וזמורה ביתן.
- _____, 2014. "לכן, אל תלכי למלחמה: על הסרט כיפור של עמוס גיתאי", *אות: כתב עת לספרות ולתיאוריה* 4, עמ' 95-126.
- _____, 2019. "קריאה פמיניסטית: המהפכה שכן התרחשה", *אות: כתב עת לספרות ולתיאוריה* 9, עמ' 77-129.
- מורטי, פרנקו, 2010. "השערות על עולם הספרות", בתרגום אריאל אולמרט, *אות: כתב עת לספרות ולתיאוריה* 1, עמ' 227-241.
- ממן, לי, 2017. *למה הרבר דומה? תל אביב: ידיעות ספרים*.
- סדג'וויק, קוסופסקי איב, 2019 [2002]. "קריאה פרנואידית וקריאה מאחה או: אתה כל כך פרנואיד, אתה בטח חושב שהמסה הזאת היא עליך", בתרגום מאיה מיכאלי, *אות: כתב עת לספרות ולתיאוריה* 9, עמ' 145-273.
- ספיבק, גיאטרי צ'קרוורטי, 1995. "כלום יכולים המוכפפים לדבר?", *תיאוריה וביקורת* 7 (חורף), עמ' 31-66.
- פוקו, מישל, 2008 [1964]. "ניטשה, פרויד, מרקס", בתרגום שירן בק, *מטעם* 13, עמ' 125-138.
- צדקה, מעיין, 2019. "ממערות לכנסיות", *מארכ* 26.
- שחר, גלילי, 2011. *שארית ההתגלות: החוק, הגוף ושאלת הספרות*, ירושלים: מוסד ביאליק.

- Agamben, Giorgio, 1999. *Potentialities*, trans. Daniel Heller-Roazen, Stanford: Stanford University Press.
- Ahmed, Sara, 2010. *The Promise of Happiness*, Durham and London: Duke University Press.
- Barad, Karen, 2007. *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*, Durham and London: Duke University Press.
- Baraitser, Linda, 2014. "Time and Again: Repetition, Maternity and the Non-Reproductive," *Studies in the Maternal* 6, pp. 1-7.
- Barr, Julian, 2017. *Tertullian and the Unborn Child: Christian and Pagan Attitudes in Historical Perspective*, Abingdon, England: Routledge.
- Barthes, Roland, 2005 [1978]. "The Neutral," lecture course at the Collège de France, 1977-1978, trans. Rosalind E. Krauss and Denis Hollier, New York: Columbia University Press.

- Berlant, Lauren, 1997. *The Queen of America Goes to Washington*, Durham: Duke University Press.
- , 2011. *Cruel Optimism*, Durham and London: Duke University Press.
- Bloom, Harold, 1992. *The American Religion*, New York: Simon & Schuster.
- Braidotti, Rosi, 1994. *Nomadic Subjects: Embodiment and Sexual Difference in Contemporary Feminist Theory*, New York: Columbia University Press.
- Brenna, Teresa, 2004. *The Transmission of Affect*, Ithaca: Cornell University Press.
- Cadkin, Alan V., and Jaqueline McAlpin, 1984. "Detection of Fetal Cardiac Activity between 41 and 43 Days of Gestation," *Journal of Ultrasound Medicine* 3(1/1), pp. 499–503.
- Casper, Monica J., 1999. "Operation to the Rescue: Feminist Encounters with Fetal Surgery," in Lynn M. Morgan and Meredith W. Michaels (eds.), *Fetal Subjects, Feminist Positions*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, pp. 101–112.
- Cook, Kimberly J., 2000. "Abortion, Capital Punishment, and the Politics of 'God's' Will," *William & Mary Bill of Rights Journal* 9(1/6), pp. 105–136.
- Cooper, Melinda, 2006. "The Unborn Born Again: Neo-Imperialism, the Evangelical Right, and the Culture of Life," *Postmodern Culture* 17(1).
- Deutscher, Penelope, 2008. "The Inversion of Exceptionality: Foucault, Agamben, and 'Reproductive Rights'," *South Atlantic Quarterly* 107(1), pp. 55–70.
- Doyle, Jennifer, 2009. "Blind Spots and Failed Performances: Abortions, Feminism and Queer Theory," *Qui Parle: Critical Humanities and Social Sciences* 18(1), pp. 25–52.
- Drolet, Jean-François, and Michael C. Williams, 2018. "Radical Conservatism and Global Order: International Theory and the New Right," *International Theory* 10(3), pp. 285–313.
- Dubow, Sara, 2010. *Ourselves Unborn: A History of the Fetus in Modern America*, Oxford: Oxford University Press.
- Duden, Barbara, 1999. "The Fetus on the 'Farther Shore': Toward a History of the Unborn," in Lynn M. Morgan and Meredith W. Michaels (eds.), *Fetal Subjects, Feminist Positions*, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press, pp. 13–25.
- Eagleton, Terry, 2008 [1983]. *Literary Theory: An Introduction*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Edelman, Lee, 2004. *No Future: Queer Theory and the Death Drive*, Durham: Duke University Press.
- Fazekas, Peter, and Bence Nanay, 2018. "Attention is Amplification, not Selection," *The British Journal for the Philosophy of Science*, pp. 1–28.

- Felski, Rita, 2015. *The Limits of Critique*, Chicago: University of Chicago Press.
- Fieldstadt, Elisha, 2019. "Missouri Gov. Mike Parson Signs Legislation Banning Abortions at 8 Weeks," nbcnews.com.
- François, Anne-Lise, 2008. *Open Secrets: The Literature of Uncounted Experience*, Stanford: Stanford University Press.
- Goodman, Steve, 2010. *Sonic Warfare: Sound, Affect, and the Ecology of Fear*, Cambridge: MIT press.
- Gramsci, Antonio, 1971. *Selections from the Prison Notebooks*, trans. Quintin Hoare and Geoffrey Nowell Smith, New York: International Publishers.
- Gray, Virginia, Eric Hansen, and Joshua Jansa, 2019. "Copy and Paste Lawmaking: Legislative Professionalism and Policy Reinvention in the States," *American Politics Research* 47, pp. 739–767.
- Greasley, Kate, 2017. *Arguments about Abortion: Personhood, Morality, and Law*, Oxford: Oxford University Press.
- Gregg, Melissa, and Gregory J. Seigworth, 2010. *The Affect Theory Reader*, Durham: Duke University Press.
- Halberstam, Judith (Jack), 2011. *The Queer Art of Failure*, Durham: Duke University Press.
- Hoad, T. F., 1996 [1980]. *The Concise Oxford Dictionary of English Etymology*, Oxford and New York: Oxford University Press.
- Johnson, Alan, 2011. "Backers Push 'Heartbeat' Bill to Halt Abortions," dispatch.com.
- Johnson, Barbara, 1986. "Apostrophe, Animation, and Abortion," *Diacritics* 16(1), pp. 28–47.
- Jones, Rachel K., Elizabeth Witwer, and Jenna Jerman, 2017. "Abortion Incidence and Service Availability in the United States, 2017," The Guttmacher Institute (online).
- Khouzam, Hani Raoul, 2017. "What Would Have Happened to Humanity if Steve Jobs Was Aborted?" *Perceptions in Reproductive Medicine* 1(1), p. 1.
- Knopp, Jessica L., 2013. "The Unconstitutionality of Ohio's House Bill 125," *Akron Law Review* 46(1), pp. 253–286.
- Latour, Bruno, 2004. "Why Has Critique Run out of Steam? From Matters of Fact to Matters of Concern," *Critical Inquiry* 30(2), pp. 225–248.
- Lucan, Casandra, 2017. "The Unborn Child: History, Philosophy and Religion," *Journal of Legal Studies* 20, pp. 73–77.

- Luker, Kristin, 1984. *Abortion and the Politics of Motherhood*, Oakland: University of California Press.
- MacKinnon, Catharine, 1988. *Feminism Unmodified: Discourses on Life and Law*, Cambridge: Harvard University Press.
- Marshal, Aaron, 2011. "Ultrasound Images of Two Fetuses Shown to Lawmakers during 'Heartbeat Bill' Hearing," Cleveland.com.
- Marty, Robin, 2016. "From Balloons to Bears, Heartbeat Ban Causes Heartburn in Anti-Abortion Activists," Medium.com.
- Mason, Carol, 1999. "Minority Unborn," in Lynn M. Morgan and Meredith W. Michaels (eds.), *Fetal Subjects, Feminist Positions*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, pp. 159–174.
- Massumi, Brian, 2002. *Parables of the Virtual: Movement, Affect, Sensation*, Durham: Duke University Press.
- McCullough, Megan B., and Frank A. Chervenak, 2008. "A Critical Analysis of the Concept and Discourse of 'Unborn Child'," *The American Journal of Bioethics* 8(7), pp. 34–39.
- Morgan, Lynn M., and Meredith W. Michaels (eds.), 1999. *Fetal Subjects, Feminist Positions*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Ngai, Sianne, 2005. *Ugly Feelings*, Cambridge: Harvard University Press.
- Nicolson, Malcolm, and John E. E. Fleming, 2013. *Imaging and Imagining the Fetus: The Development of Obstetric Ultrasound*, Baltimore: John Hopkins University Press.
- Oliver, Kelly, 2012. *Knock Me Up, Knock Me Down: Images of Pregnancy in Hollywood Films*, New York: Columbia University Press.
- Payne, Craig, 2010. *Why a Fetus is a Human Person from the Moment of Conception: A Revisionist Interpretation of Thomas Aquinas's Treatise on Human Nature*, Lewiston, NY: Edwin Mellen Press
- Ricoeur, Paul, 1971. *Freud and Philosophy: An Essay on Interpretation*, New Haven: Yale University Press.
- Rowland, Allison, 2017. "Zoetropes Turning Fetuses into Humans at the National Memorial for the Unborn," *Rhetoric Society Quarterly* 47(1), pp. 74–80.
- Shanzer, Danuta, 2009. "Voices and Bodies: The Afterlife of the Unborn," *Numen* 56(2/3), pp. 326–336.
- Somanader, Tanya, 2011. "Ohio GOP Brings in 9-Week-Old Baby to 'Testify' for Anti-Abortion 'Heartbeat' Bill," thinkprogress.com.

- Spivak, Gayatri C., 1993. "Echo," *New Literary History* 24(1), (Subject Issue: *Culture and Everyday Life*), pp. 17–43.
- Stabile, Carol A., 1999. "The Traffic in Fetuses," in Lynn M. Morgan and Meredith W. Michaels (eds.), *Fetal Subjects, Feminist Positions*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, pp. 133–158.
- Tomkins, Silvan, 1962. *Affect Imagery Consciousness*, The Complete Edition, New York: Springer Publishing Company.
- Tushnet, Mark, 1986. "The Supreme Court on Abortion: A Survey," in J. Douglas Butler and David Walbert (eds.), *Abortion, Medicine, and the Law*, New York: Facts on File, pp. 161–167.
- Warner, Michael, 2004. "Uncritical Reading," in Jane Gallop (ed.), *Polemic: Critical or Uncritical*, New York: Routledge, pp. 13–38.